

KONKURSKARANTÆNE

Grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig
forretningsførelse

NAVN: ANDREAS FAULKNER

STUDIENUMMER: 2015 5210

Vejleder: Anders Ørgaard

Kandidatspeciale Aalborg Universitet den 2. december 2021

Abstract

The purpose of this project is to clarify where the courts place the line between commercial incompetence and gross negligence business conduct when the courts decide on whether to impose a bankruptcy quarantine. The rules of bankruptcy quarantine were introduced on 1 May 2013 by Act no. 429 in the Bankruptcy Act, section III, chapters 19 to 23.

With the introduction of the rules, it should be possible to hold the trader liable to consumers who have been cheated and at the same time prevent the trader from starting a similar business under a new name, company, etc. In addition, the rules provide protection to other traders against loss and unfair competition.

When a court imposes a bankruptcy quarantine, the courts must decide whether a person has shown gross negligence business conduct and is thus unfit to participate in the management of a business.

In assessing whether a person has exhibited gross negligence business conduct the courts have a very wide discretion to impose bankruptcy quarantine, however, the Bankruptcy Council's report no. 1525/2011 provides a number of examples of legal standards in relation to imposing bankruptcy quarantine. This can be, for example, evasion to pay income taxes and labour market contributions, previous bankruptcies, lack of bookkeeping and financial reporting or straw man constructions, etc.

The analysis of case law in the field shows that the courts, in each individual case, carry out a concrete assessment of the circumstances. On the other hand, it can be stated that a person typically has exhibited gross negligence business conduct when the person has evaded to pay income taxes and labour market contributions, assisted in previous bankruptcies, has not met the conditions for bookkeeping and financial reporting, participated in a straw man construction or performed illegal management loans in the company.

In addition, it is shown in case law that there are also other elements that argue for gross negligence business conduct such as a confusion of the company's finances and the persons private finances, lack of cooperation with the trustee and that the company has been emptied of financial resources.

The project thus manages to clarify the limit to gross negligence business conduct with each element involved, which the courts typically include in their assessment of whether a person should be subject to bankruptcy quarantine.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
1.1. Metode.....	2
1.2. Retskilder	2
1.3. Problemformulering	3
2. Konkurskarantæne.....	4
2.1. Baggrunden for reglerne om konkurskarantæne	4
2.2. Tidligere gældende ret omhandlende rettighedsfrakendelse	4
2.3. De gældende regler om konkurskarantæne	5
2.3.1. Karakteristik af reglerne om konkurskarantæne	6
2.3.1.1. Betingelserne for konkurskarantæne	6
2.3.1.1.1. Kurators begæring om konkurskarantæne.....	6
2.3.1.1.2. 1 år før fristdagen	7
2.3.1.1.3. Personkredsen	7
2.3.1.1.4. Groft uforsvarlig forretningsførelse og uegnet til at deltage i ledelsen.....	8
2.3.1.1.5. Længden af konkurskarantænenens varighed	9
2.3.1.1.6. Retsvirkningen af konkurskarantæne	10
2.3.2. Behandlingen af sager om konkurskarantæne.....	11
2.3.3. Sagsomkostninger, vederlag og salær	12
2.3.4. Den pågældendes hæftelse for overtrædelse af konkurskarantænen	13
3. Elementer for at pålægge konkurskarantæne	15
3.1. Unddragelse af skat og moms	15
3.1.1. Sort arbejde	16
3.1.2. Stråmandskonstruktion.....	18
3.1.3. Skat anvendt som kassekredit	19
3.1.4. Betalingsaftaler med Skat misligholdt	21
3.1.5. Delkonklusion	22
3.2. Tidligere konkurser	22
3.2.1. Antallet af tidligere konkurser.....	24
3.2.2. Delkonklusion	25
3.3. Manglende bogføring og regnskabsaflæggelse	26
3.3.1. Mindre del af bogføring og regnskab udleveret til kurator	28
3.3.2. Årsregnskab ikke retvisende	29
3.3.3. Delkonklusion	29
3.4. Ulovlige ledelseslån og anpartshaverlån i selskabet	30
3.4.1. Ledelseslån og anpartshaverlån der ikke anses som reel løn	30

3.4.2.	Delkonklusion	31
3.5.	Stråmandskonstruktion.....	32
3.5.1.	Stråmandskonstruktion i en kort periode.....	33
3.5.2.	Afviklingsledelse.....	34
3.5.3.	Delkonklusion	35
3.6.	Øvrige elementer	36
3.6.1.	Rimelighedsbetragtningen.....	36
3.6.2.	Sammenblanding af virksomhedens og den pågældendes private økonomi	38
3.6.3.	Manglende samarbejde med kurator	39
3.6.4.	Selskabet tømt for midler	40
3.6.5.	Delkonklusion	41
4.	Retlige spørgsmål i forbindelse med retspraksis	42
4.1.	Bagatelgrænse	42
4.2.	Nedsættelse af konkurskarantænen	44
4.3.	Kan en disposition stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse.....	45
4.3.1.	Unddragelse af skat og moms	46
4.3.2.	Tidligere konkurser	47
4.3.3.	Manglende bogføring og regnskabsafleggelse	47
4.3.4.	Ulovlige ledelselån og anpartshaverlån i selskabet	48
4.3.5.	Stråmandskonstruktion.....	49
4.3.6.	Øvrige forhold.....	49
4.4.	Tidsmæssige betingelser	50
4.5.	Konkurskarantænesager behandles som civile sager	51
4.6.	Kærebegrænsningen	52
4.7.	»Udeblivelseskendelser«.....	52
5.	Konklusion	54
6.	Litteraturliste	56
6.1.	Litteratur.....	56
6.2.	Love og forarbejder.....	56
6.3.	Afgørelser.....	56
6.3.1.	Sø- og Handelsretten	56
6.3.2.	Landsretterne.....	56
6.3.3.	Højesteret	57
6.4.	Artikler	57
6.5.	Karnovs noter	57

1. Indledning

Den 1. maj 2013 ved lov nr. 429 blev der i Konkurslovens afsnit III indført regler omhandlede konkurskarantæne i kapitel 19 til 23.

Reglerne om konkurskarantæne blev indført på baggrund af konkursrådets betænkning nr. 1525/2011, og formålet med indførslen af reglerne var, at de ville kunne bidrage til at begrænse erhvervslivets og den offentlige statskasses økonomiske tab ved insolvente virksomheder.¹

Tilbage i 2014 da reglerne om konkurskarantæne trådte i kraft, estimerede konkursrådet at antallet af konkurskarantænesager ville være i størrelsesordenen af 150-250 sager årligt.² Der er dog i retspraksis sket en betydelig ophobning i praksis, hvorfor antallet af konkurskarantænesager er steget intenst de seneste år. Ved Sø- og Handelsretten i 2018 og 2019 blev der modtaget 800 sager om konkurskarantæne for hvert år.³ Det skal hertil anføres, at der ikke ses nogen indikator for, at udviklingen skulle vende.⁴

Antallet af konkurskarantænesager skal også ses i den sammenhæng, at antallet af konkurssager er afhængigt af markedøkonomien⁵, hvor situationen omkring Covid-19 kan have en langsigtet negativ effekt på markedøkonomien.

Det giver dermed anledning til at udarbejde en form for afhandling der kan belyse retstilstanden af anvendelsen af reglerne om konkurskarantæne, hvor formålet med dette projekt er at fastslå grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse. Det skal ske gennem analyser af retspraksis hvor der er statueret konkurskarantæne. Grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse skal ses i lyset af, at konkurskarantæne pålægges i flere forskellige situationer, hvor den pågældende f.eks. har udført unddragelse af skat og moms eller undladt bogføring i selskabet mv.

I den sammenhæng med bliver det derfor relevant at undersøge de elementer som domstolene lægger vægt på, i vurderingen af, om den enkelte har ageret på en sådan måde, at det kan betegnes som groft uforsvarlig forretningsførelse.

¹ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011, s. 21.

² Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011, s. 20.

³ <https://advokatwatch.dk/article11900777.ece>.

⁴ <https://domstol.dk/media/1825/embedsregnskab-2018.pdf>, s. 6.

⁵ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011, s. 19.

1.1. Metode

Projektet er udarbejdet efter den retsdogmatiske metode. Ved en anvendelse af den retsdogmatiske metode, findes der frem til gældende ret på området gennem en beskrivelse af gældende ret, systematisering af gældende ret og analysering og fortolkning af gældende ret. Det indebærer, at projektet har taget sit udgangspunkt i konkursloven, og hertil gældende retspraksis og juridisk litteratur, hvorefter gældende ret er blevet analyseret og beskrevet.⁶

Der vil ske en subjektiv fortolkning af reglerne, eftersom forarbejderne til konkursloven vil blive inddraget i beskrivelsen af gældende ret.

Ved udarbejdelsen af specialet blev der udført en systematisering af afgørelser omhandlede konkurskarantæne. Afgørelserne blev inddelt i de respektive kategorier, hvor det fandtes mest relevant, f.eks. unddragelse af skat og moms eller manglende bogføring og regnskabsmateriale mv.

For at kunne vurdere de elementer som tilfalder vurderingen, om der skal pålægges konkurskarantæne, anvendes konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 og juridisk litteratur som forholder sig til konkurskarantæne. Den juridiske litteratur kan støtte det teoretiske grundlag, men skal ikke anses som en retskilde.⁷

De relevante afgørelser er blevet fremskaffet gennem Karnov. På Karnov er der blevet søgt på 'konkurskarantæne' alene og sammenblandet med f.eks. 'tidligere konkurser'. Herudover er der blevet fundet domme under konkurslovens § 157 på Karnov.

Specialets konklusion bliver derfor et resultat af den retsdogmatiske metode, som tager sit udgangspunkt i konkurslovens § 157.

1.2. Retskilder

Konkurskarantænereglerne findes i Konkurslovens afsnit III fra kapitel 19 til 23, som bygger på konkursrådets betænkning nr. 1525/2011. Dermed udgør konkursrådets betænkning en væsentlig del af projektets fremstilling. Herudover er der anvendt betænkningen om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet nr. 1066/1986.

Projektets analyse er sket på baggrund af trykt retspraksis i sager omhandlede konkurskarantæne, som har bestået af domme fra Sø- og Handelsretten, Vestre- og Østre Landsret samt Højesteret.

⁶ Blume, 2016, s. 40

⁷ Blume, 2016, s. 86.

1.3. Problemformulering

Grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse.

2. Konkurskarantæne

I kapitel 2 omhandlende konkurskarantæne vil der blive udført en redegørelse over baggrunden for indførelsen af konkurskarantænerreglerne, tidligere gældende ret om rettighedsfrakendelse og de gældende regler om konkurskarantæne i dag.

Herudover vil der blive udført en redegørelse af karakteristikken af de gældende karantænerregler, da forståelsen for karakteristikken af karantænerreglerne vil være relevante for projektets problemformulering.

2.1. Baggrunden for reglerne om konkurskarantæne

I 2009 anmodede Justitsministeriet konkursrådet om at behandle spørgsmålet om konkurskarantæne. Pressen havde gjort opmærksom på, at en person efter et virksomhedsophør med et selskab med begrænset ansvar havde startet et nyt tilsvarende selskab op med begrænset ansvar, og at dette var sket flere gange i træk uden dækning af gæld i det lukkede selskab.⁸

Konkursrådet fik derfor oplyst problemets omfang af konkursmisbrug/konkursrytteri, hvorefter konkursrådet kom til den opfattelse, at konkursmisbrug/konkursrytteri findes i et omfang, som *”ikke kan anses som uvæsentlig.”*⁹

Herudover kunne konkursrådet konkludere, at der fandtes et behov for at supplere gældende ret om rettighedsfrakendelse i straffeloven med regler om forbud mod erhvervsmæssig virksomhed, hvis den ansvarlige person har udført forretningsmæssig virksomhed som kan karakteriseres som groft uforsvarlig.

2.2. Tidligere gældende ret omhandlende rettighedsfrakendelse

Forinden reglerne om konkurskarantæne i konkurslovens afsnit III kapitel 19 til 23 trådte i kraft, fandtes der alene regler om rettighedsfrakendelse i straffelovens §§ 78 og 79.

Det fremgår af straffelovens § 78, stk. 1 at et strafbart forhold ikke som udgangspunkt medfører fortabelse af borgerlige rettigheder.¹⁰ Bestemmelsen adresserer muligheden for dømte at vende tilbage til samfundet, uden fortabelse af f.eks. næringsrettigheder og retten til at modtage forsorgshjælp fra det offentlige.¹¹

⁸ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 s. 77 og 78.

⁹ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 s. 83.

¹⁰ Betænkning nr. 1066/1986 afsnit 3, kap. 21, s 207.

¹¹ Straffelovens § 78, stk. 1, Karnovs note 384.

I straffelovens §§ 78, stk. 2 og 79, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt. gøres der dog en undtagelse, hvorved det udførte strafbare forhold medfører en *”nærliggende fare for misbrug af en stilling eller et hverv.”*¹² Formuleringen skal ses i den sammenhæng, at der skal være tale om et forhold af mere betroet karakter.¹³ Det kan for eksempel være læger, revisorer eller advokater. Efter straffelovens §§ 78, stk. 2 og 79, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt. kan der ske en nægtelse eller fratagelse af en beskikkelse til at udøve virksomhed, som kræver offentlig autorisation eller godkendelse.

Herudover findes der også regler om rettighedsfrakendelse i miljøbeskyttelsesloven og lov om næringsbrev til fødevarevirksomheder.

I forhold til miljøbeskyttelsesloven skal liste-virksomheder godkendes af miljømyndighederne. Denne godkendelse kan frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis tiltalte enten er dømt for overtrædelser af miljølovgivningen under skærpene omstændigheder eller har undladt at forfølge forbud eller påbud eller tilsidesat vilkår i godkendelsen fra miljømyndighederne.¹⁴

I forhold til lov om næringsbrev til fødevarevirksomheder skal enhver som driver selvstændig erhvervsvirksomhed med detailsalg af fødevarer have et næringsbrev til hvert forretningssted.¹⁵ Et næringsbrev er et dokument, som giver tilladelse til at drive erhvervmæssig virksomhed indenfor en bestemt branche. Dette næringsbrev kan frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte har overtrådt lovgivning om skat og afgifter mv.

2.3. De gældende regler om konkurskarantæne

Som tidligere nævnt, blev reglerne om konkurskarantæne indført den 1. maj 2013 ved lov nr. 429 i konkurslovens afsnit III kapitel 19 til 23.

Formålet med indførelsen af reglerne om konkurskarantæne fremgår af konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 og er henholdsvis et forbrugerhensyn og et hensyn til lovlydige erhvervsdrivende.¹⁶

Ved indførelsen af reglerne skulle det blive muligt at drage den erhvervsdrivende til ansvar overfor forbrugere som er blevet snydt og samtidig forhindre, at den erhvervsdrivende starter tilsvarende virksomhed under et nyt navn eller selskab mv.

¹² Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 s. 25.

¹³ Straffelovens § 78, stk. 1, Karnovs note 385.

¹⁴ Konkursrådet betænkning nr. 1525/2011 s. 30.

¹⁵ Konkursrådet betænkning nr. 1525/2011 s. 31.

¹⁶ Konkursrådet betænkning nr. 1525/2011 s. 85.

Herudover tilfører reglerne en beskyttelse til andre erhvervsdrivende mod tab og illoyal konkurrence.

2.3.1. Karakteristik af reglerne om konkurskarantæne

Projektets formål er at få belyst grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse. Derfor ligger projektets hovedfokus på konkurslovens § 157, hvorfor der i det følgende vil redegøres for betingelserne for at pålægge konkurskarantæne.

I konkurslovens § 157, stk. 1 fremgår det, at konkurskarantæne kan pålægges den, der senere end et år før fristdagen har deltaget i ledelsen af skyldners virksomhed, hvis det kan sandsynliggøres, at den pågældende på grund af groft uforsvarlig forretningsførelse er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed.

Ved afgørelsen af, om den pågældende skal pålægges konkurskarantæne, fremgår det af konkurslovens § 157, stk. 2, at der skal lægges vægt på, hvorvidt det er rimeligt for den pågældende at blive pålagt konkurskarantæne. Der skal hertil tages hensyn til den pågældendes handle måde og omstændighederne i øvrigt.

2.3.1.1. Betingelserne for konkurskarantæne

Det fremgår af konkurslovens § 157, stk. 1, at der skal være bestemte betingelser som skal være opfyldt, forinden der kan pålægges konkurskarantæne.

Bestemmelsen giver domstolene et meget vidt skøn til at pålægge konkurskarantæne. Konkursrådets betænkning giver dog en række eksempler på retlige standarder i forhold til at pålægge konkurskarantæne. Disse typiske eksempler som konkursrådet opremser skal ikke ses som udtømmende, men vil blive suppleret af retspraksis.¹⁷

2.3.1.1.1. Kurators begæring om konkurskarantæne

Den første betingelse for at pålægge konkurskarantæne fremgår af konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt. Her gælder det, at beføjelsen til at begære konkurskarantæne tilhører kurator personligt.¹⁸ Det betyder derfor, at hverken fordringshaverne eller skifteretten kan begære en person konkurskarantæne. Dog kan skifteretten anmode kuratoren om at lave en supplerende indstilling i forhold til konkurskarantænesagen, jf. konkurslovens § 160, stk. 1, 2. pkt.

¹⁷ Hansen, Torben Kuld & Lars Lindenchrone Petersen: "Insolvensprocesret" s. 328.

¹⁸ Konkursloven § 157, stk. 1, 1. pkt., Karnovs note 636.

Begæringen fra kurator om konkurskarantæne skal fremsættes under behandlingen af konkursboet. Begæringen kan dog blive tilbagekaldt af kurator inden skifteretten træffer afgørelse i konkurskarantænesagen.

2.3.1.1.2. 1 år før fristdagen

Som ovenfor nævnt, pålægges skyldner konkurskarantæne efter kurators begæring, men herudover kan konkurskarantæne også pålægges den, der senere end 1 år før fristdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed. Det samme gælder, hvis skyldneren var under tvangsopløsning mens konkursen indtrådte. Det fremgår af konkurslovens § 157, stk. 1, 2. pkt., at fristdagen i dette tilfælde er 1 år fra dagen for beslutningen om tvangsopløsning.

Højesteret har fastslået i U 2016.1473 H og U 2018.1435 H at denne tidsmæssige betingelse kan være opfyldt, hvor virksomhedens drift er ophørt tidligere end 1 år før fristdagen, men hvor virksomheden efter ophøret har tilsidesat at rette op på mangelfulde forhold og tilsidesat ledelsesmæssige pligter. Se nærmere herom i kapitel 4.4.

2.3.1.1.3. Personkredsen

Det er en betingelse, at den pågældende som indledes konkurskarantæne mod, har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, jf. konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt. Ledelsen i skyldnerens virksomhed omfatter dem, som i Erhvervsstyrelsens IT-system er registreret som direktør eller er medlem af bestyrelsen eller tilsynsrådet. Dette gælder på trods af, at der kan være tale om en direktør mv. som ikke har varetaget sit hverv, således der reelt er tale om en stråmandskonstruktion.¹⁹

Det har ingen betydning, om der er tale om et selskab med begrænset hæftelse eller en virksomhed med personlig hæftelse. En personlig skyldner, herunder enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber eller kommanditselskaber kan derfor pålægges konkurskarantæne. I enkeltmandsvirksomheder mv. er der ingen reel registrering i erhvervsstyrelsens IT-system, hvorfor der i disse tilfælde vil blive pålagt konkurskarantæne til den, som har udført ledelsesbeføjelser i virksomheden.

I de tilfælde hvor den pågældende har deltaget i flere forskellige virksomheder, vil der blive pålagt konkurskarantæne afhængigt af, om de forskellige virksomheder er koncernforbundne eller er uafhængige virksomheder.

¹⁹ Konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt., Karnovs note 638.

Hvis forholdet omhandler uafhængige virksomheder, hvoraf enkelte af virksomhederne kommer under konkursbehandling, bliver bedømmelsen afgjort for hvert konkursbo. Det betyder i praksis, at der kan pålægges konkurskarantæne i hvert af de konkursboer, hvor betingelserne for konkurskarantæne er til stede.

Hvis forholdet omhandler koncernforbundne virksomheder, kan den pågældende ikke blive pålagt konkurskarantæne, når den pågældende allerede er blevet pålagt konkurskarantæne i anledning af en koncernforbundet virksomhed. En koncernforbundet virksomhed skal forstås som i overensstemmelse med koncernbegrebet i selskabsretlig forstand.²⁰ Der gælder hertil det hensyn, at i de tilfælde, hvor den pågældende har deltaget i flere forskellige koncernforbundne virksomheder, som følger en økonomisk afhængighed af hinanden, skal konkurskarantæne kun pålægges en enkelt gang.

2.3.1.1.4. Groft uforsvarlig forretningsførelse og uegnet til at deltage i ledelsen

Hvis den pågældende er omfattet af personkredsen efter konkurslovens § 157, stk. 1, 1.pkt., er det en betingelse, at det må sandsynliggøres at den pågældende har udført groft uforsvarlig forretningsførelse og derfor er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Der er altså tale om en vurdering hvor der både skal være tale om groft uforsvarlig forretningsførelse og at den pågældende er uegnet. I praksis foretages der som regel en samlet vurdering.²¹

Det fremgår af forarbejderne til konkursloven, at der skal være tale om grove forhold, før konkurskarantæne kan pålægges den pågældende. Det kan eksempelvis være misbrugslignende forhold, overtrædelse af straffeloven eller grov tilsidesættelse af reglerne om bogføring og regnskab.

Herudover anføres det i konkursrådets betænkning, at konkurskarantæne skal pålægges i de tilfælde hvor forholdet både subjektivt og objektivt betegnes som groft og har karakter af misbrug af reglerne. Det kan f.eks. være forhold, hvor gerningsindholdet i en straffelovsbestemmelse objektivt er realiseret, og hvor den pågældende har udvist grov uagtsomhed.²²

Der vil altid være tale om en samlet vurdering af sagens faktiske omstændigheder, når det skal vurderes hvorvidt der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.²³

²⁰ Konkurslovens § 157, stk. 3, 1. pkt., Karnovs note 642.

²¹ Eva Staal & Jens Røn: U.2020B.25.

²² Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 5, s. 93 og 94.

²³ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 5 s. 95.

I vurderingen af, om der er tale om et groft forhold, nævner betænkningen, at det skal tillægges vægt, at konkursen har ført til betydelige tab for fordringshaverne, at der er blevet udført uacceptable risici samt at konkursen kan henføres til konjunkturudviklingen eller pludselige ændringer i skyldnerens virksomheds indtjeningsevne på grund af ny lovgivning mv.²⁴

Ud fra forarbejderne og retspraksis kan der fremlægges forhold, som ofte statuerer konkurskarantæne, jf. nærmere nedenfor i kapitel 3.

Der fremgår dog ikke en konkret nærmere opremsning af forhold, som vil statuere konkurskarantæne i konkursrådets betænkning. Dette skyldes, at det ikke vil være hensigtsmæssigt, eftersom en sådan opremsning vil føre til, at det vil blive lagt for stor vægt på, hvad der rent overordnet objektivt set som udgangspunkt vil kunne anses som groft uforsvarlig forretningsførelse. En konkret opremsning vil derfor i praksis udviske den samlede vurdering af sagens faktiske omstændigheder.

Der er ingen betingelse om, at der skal kunne påvises årsagssammenhæng mellem den groft uforsvarlige forretningsførelse og selskabets konkurs.²⁵ Hertil nævnes det i konkursrådets betænkning, at hvis det er åbenbart, at konkursen skyldes ydre omstændigheder, så vil dette tale imod pålægning af konkurskarantæne i den samlede konkrete vurdering.

2.3.1.1.5. Længden af konkurskarantænenes varighed

Det fremgår af konkurslovens § 158, stk. 1, 1. pkt., at konkurskarantæne pålægges for en 3-årig periode som udgangspunkt. Hvis der foreligger særlige grunde, kan udgangspunktet på 3 år fraviges for en kortere periode.

Hvis den pågældende tidligere er blevet pålagt konkurskarantæne, og denne konkurskarantæne endnu ikke er udløbet, regnes den nye pålagte konkurskarantæne fra udløbet af den senest pålagte konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 158, stk. 2, 1. pkt. Det fremgår endvidere af konkurslovens § 158, stk. 2, 2. pkt., at en konkurskarantæne senest må udløbe 10 år efter den oprindelige konkurskarantæne.

De særlige grunde som kan tale for en forkortning af en konkurskarantænenes varighed, kan f.eks. være at der er sket en lang sagsbehandlingstid, uden dette skyldes den pågældendes egne forhold, eller der

²⁴ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 5, s. 94.

²⁵ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011, kap. 1, s. 14.

er tale om et mildere tilfælde af groft uforsvarlig forretningsførelse. Se nærmere om dette i kapitel 4.2.

Det følger af konkurslovens § 164, at skifterettens afgørelse om konkurskarantæne træffes ved kendelse. Det betyder, at konkurskarantænen får virkning, når kendelsen er endelig. Det bliver kendelsen, når kærefristen på 14 dage er udløbet. Hvis kendelsen kæres til Landsretten, får konkurskarantænen først virkning ved Landsrettens kendelse.

Konkurskarantænen bortfalder ved udløbet af den af retten fastsatte periode. Herefter kan den pågældende, som har fået pålagt konkurskarantæne, lovligt deltage i ledelsen af et selskab med begrænset hæftelse. Der er her tale om et automatisk udløb af konkurskarantænen.

2.3.1.1.6. Retsvirkningen af konkurskarantæne

Når den pågældende, som er omfattet af personkredsen i den konkursramte virksomhed, får pålagt konkurskarantæne, så medfører det, at den pågældende ikke må deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed uden at hæfte personligt og ubegrænset for virksomhedens forpligtelser, jf. konkurslovens § 159, 1. pkt. Det fremgår desuden, at hvis der er tale om gentagelsestilfælde, hvor den tidligere konkurskarantæne endnu ikke er udløbet, må den pågældende ikke deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed med personlig og ubegrænset hæftelse for virksomhedens forpligtelser, jf. konkurslovens § 159, 2. pkt.

Efter konkurslovens § 158, stk. 1, pålægges konkurskarantæne for tre år. Hvis den pågældende person allerede er blevet pålagt konkurskarantæne som endnu ikke er udløbet, regnes en ny tre års periode for udløbet af den seneste pålagt konkurskarantæne. Konkurskarantænen kan dog maksimalt udgøre 10 år sammenlagt.

Hvis den pågældende overtræder sin konkurskarantæne ved at deltage i ledelsen af en anden virksomhed, hæfter den pågældende for den del af skyldnerens gæld, som ikke dækkes af konkursmassen, jf. konkurslovens § 167, stk. 1.

Konkurskarantænen gælder den formelle deltagelse i et selskab, herunder registrering i Erhvervsstyrelsens IT-system som direktør, bestyrelses- og tilsynsmedlem eller som likvidator. Formålet med denne registrering i Erhvervsstyrelsens IT-system er at hindre personer, som er blevet pålagt konkurskarantæne at blive registeret i IT-systemet, og at de personer som bliver pålagt konkurskarantæne slettes i IT-systemet. Herudover hjælper IT-systemet også de offentlige myndigheder med at få oplyst hvorvidt en person er pålagt konkurskarantæne. Det kan f.eks. være

offentlige myndigheder såsom told- og skatteforvaltningen, skifteretterne og politiet. Told og skatteforvaltningen kan have brug for IT-systemet, for at kunne nægte den pågældende momsregistrering eller registrering som arbejdsgiver. Skifteretterne kan benytte sig af IT-systemet, hvor kurator eller rekonstruktør finder ud af, at en person reelt har udført ledelsesbeføjelser i et selskab, uden at være registeret i IT-systemet som direktør. Herudover kan politiet have brug for IT-systemet, når politiet i anledning af en anmeldelse, om den pågældende har begået en overtrædelse af straffelovens § 131.

En overtrædelse af forbuddet vil udgøre et forsøg på at blive registeret som et ledelsesmedlem i IT-systemet, og straffes derfor som forsøg på overtrædelse af det pålagt forbud, jf. strfl. § 131, jf. § 21.²⁶

2.3.2. Behandlingen af sager om konkurskarantæne

Det fremgår af konkurslovens § 160, stk. 1, at skifteretten på grundlag af kurators begrundede indstilling om konkurskarantæne afgør, om der skal indledes en sag om konkurskarantæne. Skifterettens afgørelse om at en konkurskarantænesag skal indledes, kan ikke kæres af den, som begæres pålagt konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 160, stk. 1, 3. pkt. Se nærmere herom i kapitel 4.6.

Den begrundede indstilling om konkurskarantæne fra kurator skal afgives til skifteretten i forbindelse med kurators statusoversigt og redegørelse for de vigtigste årsager til konkursen, jf. konkurslovens § 125, stk. 2 og stk. 3. Dette skal ske senest 4 måneder efter, at konkursdekretet er afsagt. Skifteretten kan i denne anledning anmode kurator yderligere oplysninger om indstillingen af konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 160, stk. 1, 2. pkt.

Skifteretten skal ved den indledende beslutning om konkurskarantæne kun tilsidesætte kurators indstilling, hvis det er åbenbart, at kurators indstilling er forkert. Det gælder hertil, at skifteretten ikke skal vurdere, om det er sandsynligt, at konkurskarantæne vil blive pålagt. Der skal alene tages stilling til, om kurators begrundede indstilling giver et rimeligt grundlag for at indlede en konkurskarantænesag mod den pågældende.

Når skifteretten har besluttet at indlede en sag om konkurskarantæne mod den pågældende, så kræves det af kurator, at kurator indleverer et processkrift som skal indeholde kurators påstand, en udførlig

²⁶ Lindencrone Petersen, Lars m.fl.; Konkursloven med kommentarer, s. 890.

fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder og en angivelse af de beviser, som kurator vil påberåbe sig, jf. konkurslovens § 161, stk. 1.

Herefter forkynder skifteretten processkriftet for den, som begæres pålagt konkurskarantæne, hvor der i den anledning skal vedlægges en vejledning som indebærer hvad konkurskarantæne reelt er, og om reglerne i konkurslovens §§ 162 og 163, jf. konkurslovens § 161, stk. 3.

Det fremgår af konkurslovens § 162, stk. 1, at den som begæres pålagt konkurskarantæne, kan inden for en fastsat frist indlevere et svarskrift til skifteretten, og anmode skifteretten om mundtlig forhandling. Fristen bliver typisk ikke fastsat til længere end 4 uger. Hvis der sker en overskridelse af den fastsatte frist, kan skifteretten afgøre sagen på de foreliggende omstændigheder i sagen.²⁷

Hertil gælder det, at skifteretten kan tage hensyn til et for sent indleveret svarskrift, men der foreligger ingen pligt til at tage dette hensyn. Det samme gælder, hvis der indleveres en for sen anmodning om mundtlig forhandling.

Hvis den pågældende vælger ikke at indlevere et svarskrift eller anmodning om mundtlig forhandling, kan skifteretten afgøre sagen på de foreliggende omstændigheder i sagen, og dette kan efter omstændighederne tillægges processuel skadevirkning, jf. konkurslovens § 162, stk. 6.

Hvis den pågældende anmoder om det, kan skifteretten beskikke en advokat hvis dette findes nødvendigt, jf. konkurslovens § 163, 1. pkt.

Skifterettens afgørelse om, hvorvidt der skal pålægges konkurskarantæne, træffes ved kendelse, jf. konkurslovens § 164. Skifteretten er ikke bundet af parternes påstande. Dette gælder på trods af, om den pågældende accepterer en pålagt konkurskarantæne. I dette tilfælde skal skifteretten stadigvæk lave en selvstændig vurdering, om der skal pålægges konkurskarantæne og for hvilken periode, og om konkurskarantæne tillige skal omfatte erhvervsvirksomheder med personlig hæftelse.

2.3.3. Sagsomkostninger, vederlag og salær

Det følger af konkurslovens § 166, at skifteretten fastsætter vederlaget til kurator. Vederlaget skal hertil fastsættes under hensyn til det udførte arbejde af kurator, antallet og omfanget af processkrifter, omfanget af en eventuel mundtlig forhandling, og konkurskarantænenes karakter og udfald.²⁸

²⁷ Konkurslovens § 162, stk. 1, Karnovs note 655.

²⁸ Lovforslag nr. L 131, bemærkningerne til konkurslovens § 166.

Sagsomkostningerne fastsættes som en civil retssag uden økonomisk værdi.²⁹

Det kan udledes af trykt retspraksis, at vederlaget til kurator typisk fastsættes til 20.000-30.000 kr. plus moms, og vederlaget er typisk det samme.³⁰ Det kan være tilfældet ved mundtlig forhandlede sager, at vederlaget overstiger det typiske beløb. Hvis omkostningerne ved førelsen af en konkurskarantænesag er ved at løbe løbsk, kan skifteretten gøre opmærksom på, at statskassen kun betaler for de antal timer, som med rimelighed kan forventes at blive brugt. I de sager, hvor der ikke er blevet responderet på kurators processkrifter efter indledning af konkurskarantæne, er vederlagene typisk mindre end de 20.000 kr.

Hvis skifterettens fastsættelse af vederlaget til kurator er mindre end de 20.000 kr., kan fastsættelsen kun kæres til Landsretten med procesbevillingsnævnets tilladelse.³¹

Det vederlag som skifteretten fastsætter til kurator, skal ikke ses som en del af kurators vederlag efter konkurslovens § 239, eftersom vederlaget efter konkurslovens § 166 alene gives på baggrund af konkurskarantænesagen.

Det fremgår af konkurslovens § 165, stk. 2, at hvis konkurskarantæne pålægges, bliver den pågældende pålagt at erstatte statskassens udgifter i forbindelse med beskikkelsen af en advokat, hvis ikke der forelægger særlige omstændigheder. Særlige omstændigheder kan f.eks. være at beskikkelsen af en advokat har været nødvendig på grund af den psykiske tilstand hos den pågældende.

Statskassen dækker omkostningerne ved konkurskarantænesagen, hvis den pågældende frifindes for konkurskarantæne.

2.3.4. Den pågældendes hæftelse for overtrædelse af konkurskarantænen

Som tidligere nævnt, kan den, der i strid med en pålagt konkurskarantæne, har deltaget i en ledelse af en skyldners virksomhed, hæfte for den del af skyldnerens gæld, som ikke bliver dækket af konkursmassen, hvis fristdagen er inden for konkurskarantænenes udløb, jf. konkurslovens § 167, stk. 1.

Det fremgår dog af konkurslovens § 167, stk. 2, at skifteretten helt eller delvist kan fritage den pågældende for hæftelse. I denne vurdering kan det indgå, hvor alvorlig overtrædelsen af

²⁹ Konkursrådets betænkning, nr. 1525/2011, kap. 5, s. 112.

³⁰ Eva Staal & Jens Røn: U.2020B.25, s. 7.

³¹ Eva Staal & Jens Røn: U.2020B.25, s. 8.

konkurskarantænen der er tale om. Det kan f.eks. omhandle længden af overtrædelsen og hvor omfattende den pågældendes deltagelse i ledelsen har været.³²

Skifteretten kan ligeledes helt eller delvist pålægge den pågældende hæftelse efter konkurslovens § 167, stk. 1, hvis fristdagen ligger inden for 1 år efter konkurskarantænenens udløb, jf. konkurslovens § 167, stk. 3. Forskellen på konkurslovens § 167, stk. 1 og stk. 3 er alene, at hæftelsen kan pålægges, hvis fristdagen ligger efter konkurskarantænenens udløb, men dog inden for 1 år herefter. Til skifterettens vurdering af, om i hvilket omfang der skal pålægges hæftelse, kan der indgå de samme overvejelser efter konkurslovens § 167, stk. 2.

Ved afgørelsen af, om den pågældende skal pålægges en hæftelse efter konkurslovens § 167, stk. 2 og stk. 3, skal der lægges vægt på, om der under de hensyn til årsagerne til konkursen og den pågældendes andel til konkursen, er rimeligt at pålægge hæftelse.

³² Konkurslovens § 167, stk. 2, Karnovs note 668.

3. Elementer for at pålægge konkurskarantæne

Siden konkurskarantæne blev indført den 1. maj 2013 ved lov nr. 429 i Konkurslovens afsnit III kapitel 19 til 23 og senere trådt i kraft den 1. januar 2014 er der blevet afsagt en del retspraksis på området.

Der vil i det følgende blive analyseret på den retspraksis der er opstået hen over årene, da det er projektets formål at klarlægge retstilstanden og dermed overskueliggøre grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse på hvert forhold herunder unddragelse af skat og moms, manglende bogføring og regnskabsaflæggelse mv.

3.1. Unddragelse af skat og moms

Det fremgår af konkursrådets betænkning, at en tilsidesættelse af forpligtelserne i henhold til indeholdelse og afregning af A-skat, momsangivelse og momsafregning kan betegnes som groft uforsvarlig forretningsførelse ud fra en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder.³³

Det relevante i denne sammenhæng med unddragelse af skat og moms er, hvornår en unddragelse af skat og moms bliver groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2018.3543 H var virksomheden X taget under konkursbehandling i 2015. A var bestyrelsesmedlem og B var direktør. Skat led et tab på 1,5 mio. kr., da A og B ikke havde afregnet moms, A-skat og arbejdsmarkedsbidrag. Højesteret lagde til grund, at det var ubestridt, at A og B fra august 2013 frem til konkursen havde forsømt deres pligt til at afregne moms, A-skat og arbejdsmarkedsbidrag, hvortil Skat led et tab på ca. 1.5 mio. kr. Men at der ikke var tale om manglende betalingsvilje men alene likviditetsmæssige problemer, og at der samtidig var en dialog mellem virksomheden og skat om skats inddrivelse af deres krav. Herudover anførte Højesteret, at dispositioner vedrørende ulovlige ledelselån i virksomheden ikke skulle anses for groft, da Skat havde anerkendt at ledelselånet var reel løn. Den fortsatte drift af virksomheden X kan desuden ikke begrunde, at driften i selskabet måtte anses for uforsvarlig. Ved vurderingen lagde Højesteret til grund, at omstændighederne ikke kan karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A og B konkurskarantæne var derfor ikke opfyldt.

Det fremgår af ovenstående dom, at Højesteret ikke fandt, at der var grundlag for at pålægge parterne konkurskarantæne. Højesteret udtalte, at den manglende betaling af skat og moms i dette tilfælde skyldtes likviditetsmæssige problemer. Det stemmer godt overens med baggrunden for at pålægge konkurskarantæne, da man netop ikke skal pålægges konkurskarantæne alene på grund af insolvens.

³³ Konkursrådets betænkning, nr. 1525/2011, kap. 1, s. 15.

Herudover bliver der nævnt i dommen, at der var en dialog mellem virksomheden og Skat om Skats inddrivelse af skattekravet. Det må i denne anledning derfor anses, at det er mindre groft at undlade at betale skat og moms, når de respektive beløb er blevet angivet til Skat. Eftersom beløbene er blevet angivet til Skat, så har Skat derfor muligheden for at iværksætte inddrivelse af beløbene, og i ovenstående tilfælde, indgå i en dialog om betalingen med virksomheden.

I forhold til unddragelse af skat og moms, må udgangspunktet anses for at være, at unddragelse af skat og moms på baggrund af likviditetsmæssige årsager ikke kan begrunde, at parterne har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Der skal derfor ikke pålægges konkurskarantæne i disse tilfælde.

Spørgsmålet bliver herefter, hvad der skal til, for at flytte grænsen, således der bliver tale om groft uforsvarlig forretningsførelse ved unddragelse af skat og moms.

I det følgende vil det blive set nærmere på sort arbejde, stråmandskonstruktion, tilfælde hvor Skat er blevet anvendt som kassekredit og hvor betalingsaftalerne med Skat er blevet misligholdt.

3.1.1. Sort arbejde

Indledningsvist er sort arbejde et udført arbejde, som der ikke er angivet og afregnet skat af. I forbindelse med unddragelse af skat og moms, ses det i to tilfælde, at parterne har benyttet sig af sort arbejde. Ved inddragelse af disse to domme, kan der tillægges til analysen hvorvidt sort arbejde kan have indflydelse på om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2016.1473 H havde A været registeret direktør i B ApS fra 1. september 2011 til 17. december 2013. Det fremgik, at B ApS havde faktureret et antal timer, som ikke kunne sammenholdes med B ApS' lønudgifter for perioden 01-01-2012 til 31-03-2012. Skat lagde derfor til grund, at B ApS havde anvendt sort arbejde og dermed undladt at foretage angivelse og afregning af moms, skat og arbejdsmarkedsbidrag på et beløb på 25.7 mio. kr. Det blev hertil vurderet, at der var tale om et set-up, hvor det udførte sort arbejde var blevet sat i system, og der var tale om et større netværk. Herudover havde B ApS ikke på noget tidspunkt overholdt bogføringslovens og årsregnskabslovens regler, eftersom Skat havde anmodet B ApS om dets regnskabs- og bogføringsmateriale og bankkontoudtog men disse blev dog aldrig udleveret fra B ApS. Yderligere blev selskabets indtægter og afgiftsopkrævninger løbende overført til personer uden løbende dokumentation for berettigelse. Højesteret anførte derfor efter en konkret helhedsvurdering, at forretningsførelsen havde været groft uforsvarlig i hele perioden med A som direktør – også i perioden mindre end 1 år før fristdagen. Dette skyldes, at A undlod at rette op på de mangelfulde forhold og fortsatte med at tilsidesætte ledelsesmæssige pligter. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I ovenstående dom havde virksomheden benyttet sig af sort arbejde, og derfor systematisk og konsekvent undladt at angive og afregne skat og moms. Dommen virker noget mere vidtgående end

det, der bliver omtalt i betænkningen om unddragelse af skat og moms. Dette skyldes, at der i dette tilfælde var tale om 25.7 mio. kr. Herudover havde den pågældende sat det sorte arbejde i system, og der var ligeledes tale om et større netværk.

Med inddragelsen af højesteretsdommen anses det derfor for, at grænsen til groft uforsvarlig forretningsførelse overskrides, når der konsekvent og systematisk benyttes sort arbejde i en virksomheds forretningsgang.

Det interessante i denne sammenhæng bliver så efterfølgende, hvorvidt beløbet på 25.7 mio. kr. har spillet nogen reel rolle i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2016.2702 Ø havde A drevet enkeltmandsvirksomheden A-Group som blev taget under konkursbehandling den 11. marts 2014 med fristdagen den 27. januar 2014. Det blev lagt til grund, at A havde anvendt sort arbejde da der i virksomheden var ansatte, som blev aflønnet uden at der blev indeholdt eller afregnet A-skat eller arbejdsmarkedsbidrag. Herudover var bogførings- og regnskabsmaterialet mangelfuldt, og momsindberetningerne var ikke korrekte. Det fremgik af anpartsselskabets unummererede udgiftsbilag, at anpartsselskabet havde købt mad og drikkevarer, en Anders Matthesen DVD, tøj til både mænd og børn inklusiv sportstøj og en regning fra et tandlægebesøg. Herudover var der blevet udbetalt lønninger, som ikke kunne findes i anpartsselskabets kontoudskrifter, hvor af kontoudskrifterne desuden kunne ses, at der var sket udbetalinger af løn, som der ikke kunne findes lønsedler for. Anpartsselskabet havde væsentlige momsrestancer, og der var ingen posteringer vedrørende A-skat, arbejdsmarkedsbidrag, og ATP. Skat havde anmeldt et simpelt krav i konkursboet på 87.710,67 kr., et krav vedrørende arbejdsmarkedsbidrag på 21.320 kr., og et krav på 64.983 kr. vedrørende ubetalt A-skat. Manglende angivelse og betalt moms udgjorde 34.209,33 kr. Østre Landsret anførte, at A havde tilsidesat virksomhedens forpligtelser over for Skat og af den grund udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I dette tilfælde havde indehaveren af virksomheden ligeledes undladt at angive og afregne skat, moms og arbejdsmarkedsbidrag. Dette skyldes, at der var udbetalte lønninger, som ikke kunne findes i kontoudskrifterne, og samtidig kunne det ses i kontoudskrifterne, at der var udbetalt løn, som der ikke fandtes lønsedler for. Der er derfor reelt tale om benyttelse af sort arbejde.

I U 2016.2702 Ø havde Skat anmeldt et simpelt krav i konkursboet på 87.710,67 kr., og et krav angående arbejdsmarkedsbidrag på 21.320 kr. Beløbets størrelse er derfor væsentlig mindre end i forrige dom fra Højesteret. I U 2016.1473 H var beløbets størrelse på 25.7 mio. kr.

Det giver derfor anledning til at fastslå, at en virksomheds benyttelse af sort arbejde kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, uafhængigt af beløbets størrelse.

3.1.2. Stråmandskonstruktion

I sammenhæng med unddragelse af skat og moms, ses det i to domme, at der er tale om en stråmandskonstruktion. En stråmandskonstruktion er en konstruktion, hvor den reelle leder benytter sig af en tredjemand som bliver indskrevet til at være virksomhedens direktør i Erhvervsstyrelsen IT-system.

Stråmandskonstruktioner udgør en helt særlig udfordring i forbindelse med en effektiv indgriben fra myndighederne mod groft uforsvarlig forretningsførelse. Hvis en konkurskarantæne kun rammer stråmanden, så vil konkurskarantæne dermed ikke være effektiv, eftersom den reelle bagmand fortsætter med at drive erhvervsmæssig virksomhed med en ny stråmand i sin nye virksomhed.

Spørgsmålet bliver i denne anledning hvorvidt udgangspunktet om, at der ikke skal pålægges konkurskarantæne ved unddragelse af skat og moms ændres, når der i sammenhæng med dette element er tale om en stråmandskonstruktion.

I U 2018.3318 V havde A gået konkurs i 2013 med sin virksomhed. Salget fortsatte i forbindelse med et nystiftet anpartsselskab, hvor A var den reelle leder, mens A's svoger S blev registeret som direktør. Anpartsselskabet blev erklæret konkurs den 2. marts 2017, da gælden til Skat var på 500.000 kr., pga. manglende momsafregning. Tidligere havde selskabet modtaget varsel fra Skat om, at Skat ville foretage udlæg for en samlet restance på 186.279,97 kr., hvorefter selskabet nedbragte sin gældsrestance til 53.000 kr. Herefter blev der ikke afregnet moms frem til selskabets konkurs. Selskabet havde tidligere lavet en afdragsordning med Skat, men denne var ikke blevet overholdt. A havde forklaret, at A ikke kunne komme i kontakt med Skat, hvorefter selskabet stoppede med at afdrage på gælden. Der var ligeledes ikke sket indberetning af A-skat. Det blev her gjort gældende, at indberetningerne skal foretages, på trods af, at der ikke udbetales lønninger til selskabets ansatte, hvorfor der skal laves en nulangivelse. Vestre Landsret anførte, at der ubestridt var tale om en stråmandskonstruktion, eftersom det var A der stod for den daglige drift af selskabet, og S kun deltog i driften, når S skulle underskrive årsregnskabet. Der var over en længere periode ikke blevet afregnet momsbeløb, og dermed var der tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge både A og S konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I dette tilfælde havde parterne oparbejdet en gæld til Skat ved ikke at afregne moms samtidig med at parterne havde undladt at indberette A-skat. Det var ubestridt tale om en stråmandskonstruktion, da A stod for den daglige drift, på trods af, at det var S som var den registrerede direktør i virksomheden.

Det kan her overvejes, hvorvidt stråmandskonstruktionen har haft en afgørende rolle for vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. I den anledning anses det som værdifuldt at medtage endnu en dom, hvor der er sket unddragelse af skat og moms i sammenhæng med stråmandskonstruktion, for at komme med en sådan konklusion.

I U 2019.2602 V havde N stiftet anpartsselskabet J den 20. oktober 2015, hvor A fra den 15. april 2016 til 9. december 2017 var registreret som direktør i J. J blev taget under konkursbehandling den 5. februar 2018, efter Erhvervsstyrelsen traf afgørelse om tvangsopløsning den 9. december 2017. Vestre Landsret anførte, at der var tale om stråmandskonstruktion, eftersom A burde have vidst, at hans rolle i selskabet var som stråmand, og efter sine egne oplysninger, ingen kendskab til virksomheden i øvrigt havde og ikke have nogen forudsætninger for at udføre de ledelsesmæssige arbejdsopgaver som var en del af selskabets daglige drift. Det fremgik af selskabets skattekonto, at der var en væsentlig momsrestancen inden for det seneste år fra fristdagen. Der var herudover ikke sket betalinger vedrørende A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og ATP. Det blev samtidig gjort gældende, at der ikke forelå nogen bogføring, bankkonti eller andet, som kunne dokumentere selskabets økonomiske status. Vestre Landsret vurderede, at momsrestancen mv. og stråmandskonstruktionen udgjorde groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

Her ses der endnu et tilfælde, hvor parten ikke har udført betalinger vedrørende A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og ATP. Herudover forelå der ikke nogen form for bogføring, bankkonti eller andet som kunne dokumentere selskabets økonomiske status.

Ligeledes i denne dom er det ubestridt, at der er tale om stråmandskonstruktion, da stråmanden efter egne oplysninger ingen kendskab til virksomheden havde, og derudover ikke havde de fornødne forudsætninger til at udføre ledelsesmæssige arbejdsopgaver.

Stråmandskonstruktionen var klart medvirkende til, at der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Ved inddragelse af U 2019.2602 V og U 2018.3318 V kan der derfor fastslås, at unddragelse af skat og moms i sammenhæng med stråmandskonstruktion kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

3.1.3. Skat anvendt som kassekredit

Det ses i to domme, at en virksomhed i sit led af sin unddragelse af skat og moms, ligeledes har anvendt Skat som reel kassekredit for virksomhedens drift.

En kassekredit er en type for lån i et pengeinstitut, hvor virksomheden har mulighed for løbende at hæve et variabelt beløb op til et aftalt maksimum. Omkostningerne i forbindelse med kassekrediten, er ligeledes variabel, eftersom virksomheden løbende skal betale renter af det trukne beløb.

Problemet med at anvende Skat som en kassekredit er, at en konkursramt virksomhed i den anledning vil påføre det offentlige et tab, og/eller usikrede tilgodehavender.

Det giver anledning til at vurdere, hvorvidt en virksomhed overskrider grænsen til groft uforsvarlig forretningsførelse, når virksomheden udnytter Skat som en kassekredit.

I U 2017.1591 V blev M ApS taget under konkursbehandling den 20. august 2015 med fristdag den 17. august 2015. Det blev lagt til grund, at J havde deltaget i ledelsen, mens C var registeret som direktør i virksomheden. M ApS blev stiftet af og delvist ejet af B ApS, som ejes af P og har P som registeret direktør. Alle tre var derfor fælles om at drive M ApS. M ApS var opstartet uden kassekredit og havde herudover undladt at afregne moms og A-skat grundet likviditetsmæssige problemer, men herudover udbetalte virksomheden løn til medarbejdere og ledelse. Det var ubestridt, at gælden i konkursboet var blevet stiftet på kun 10 måneder, og at både J, C og P havde relevant erhvervs erfaring og kendskab til den specifikke branche inden M ApS blev stiftet. Efter hensyn med J, C og P's handlemåde og omstændighederne i øvrigt ovenfor, fandt Vestre Landsret, at der var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge J, C og P konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I dette tilfælde havde parterne undladt at afregne A-skat og moms på baggrund af likviditetsmæssige problemer, og dermed benyttet gælden til Skat som en kassekredit for virksomhedens drift.

Det kan i denne anledning overvejes hvorvidt dommen U 2017.1591 V er blevet tilsidesat af dommen U 2018.3542 H, som går ind og statuerer, at unddragelse af skat og moms grundet likviditetsmæssige problemer ikke kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

For at vurdere, hvorvidt en anvendelse af Skat som kassekredit i anledning af unddragelse af skat og moms, kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, skal der derfor indføres endnu en dom.

I U 2019.304 V var selskabet D ApS taget under konkursbehandling i marts 2017. A havde stiftet selskabet i februar 2015 og var registeret som direktør. A havde i perioden fra maj 2015 frem til konkursen forsømt at afregne moms, A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og told, og heraf havde Skat lidt et tab på 1.5 mio. kr. Selskabet havde ingen kreditfaciliteter i et pengeinstitut og A havde forklaret, at han talte med Sparekassen Kronjylland om at oprette en kassekredit. Sparekassen Kronjylland ville ikke give en kassekredit, eftersom selskabet ikke kunne stille sikkerhed. I forbindelse med at D ApS købte en anden virksomhed, fik D ApS en kassekredit efter aftale med Sparekassen Kronjylland. A havde dog ikke forud for aftalen om kassekrediten orienteret Sparekassen Kronjylland om D ApS' økonomiske forhold. Der skete ingen værdiansættelse af den ny købte virksomhed, hvorved det ikke blev sikret, at kreditorerne ikke ville lide tab. Vestre Landsret lagde til grund, at gælden til Skat var anvendt som kreditfacilitet. Vestre Landsret tiltrådte derfor, at der af ovenstående forhold, var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I denne dom havde parterne forsømt at afregne A-skat, moms, arbejdsmarkedsbidrag og told, hvor Skat havde lidt et tab på 1.5 mio. kr. Herudover var der ikke sket nogen værdiansættelse af en ny købt virksomhed.

Det var ubestridt, at gælden til Skat var blevet anvendt som en kreditfacilitet. Hertil skal det nævnes, at virksomheden ikke havde nogen form for kreditfacilitet i et pengeinstitut, som derfor styrkede vurderingen af, at Skat var blevet udnyttet som kreditfacilitet.

Der var intet realistisk grundlag for at forvente, at gælden til Skat ville kunne blive nedbragt. Det skyldtes, at den pågældende ikke kunne fremlægge et budget eller nogen anden form for finansieringsplan, som ville tage højde for virksomhedens gæld til Skat.

Med undtagelse af U 2017.1591 V som anses for tilsidesat, kan der ud fra U 2019.304 V udledes, at de tilfælde hvor en virksomhed har unddraget skat og moms i sammenhæng med, at Skat er blevet anvendt som kassekredit kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

3.1.4. Betalingsaftaler med Skat misligholdt

I U 2018.3543 bliver det kort nævnt i kendelsen, at der var en dialog mellem virksomheden og Skat om Skats inddrivelse af skattekravet. Her måtte det anskues, at det var mindre groft at undlade at betale skat og moms, når de respektive beløb er blevet angivet til Skat.

I denne sammenhæng bliver det interessant at få belyst, hvorvidt en misligholdelse af en betalingsaftale med Skat kan begrunde groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2019.2565 V var aktieselskabet V erklæret konkurs den 24. februar 2015. D var direktør i aktieselskabet, og havde i sin egenskab som direktør undladt at udlevere det fuldstændige bogførings- og regnskabsmateriale. Herudover lagde Vestre Landsret til grund at det også var besværligt at få udleveret leasingaktiverne, og der var et misforhold mellem opgjorte værdier, inklusiv omstødelige betalinger til nærstående på 4,25 mio. kr. Gæld til skat og moms var dog ikke et udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse, på trods af at betalingsaftalerne var blevet misligholdt. Vestre Landsret anførte, at der var betalt betydelige afdrag på betalingsaftalerne, på trods af at de ikke var blevet betalt til tiden eller med det fulde beløb. Herudover var den væsentligste del af Skats krav opstået i månederne op til aktieselskabets konkurs. Efter en samlet konkret vurdering, tiltrådte Vestre Landsret at der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse på baggrund af misforholdet mellem opgjorte værdier og de omstødelige betalinger. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I ovenstående dom fremgår det, at betalingsaftalen mellem den pågældende og Skat var blevet misligholdt. Dette skulle dog ikke ses som groft uforsvarlig forretningsførelse. Hertil bemærkede Vestre Landsret, at der var blevet betalt betydelige afdrag på betalingsaftalerne, men derimod ikke alle afdragene. Herudover var betalingsafdragene ikke blevet betalt til tiden, og de var heller ikke blevet betalt med det fulde beløb hver gang.

Det skal i den anledning anføres, at den væsentligste del af Skats krav var opstået op til månederne til aktieselskabets konkurs, hvortil Vestre Landsret udtalte, at det talte imod at der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Dommen stemmer derfor godt overens med konkursrådets betænkning, hvor det fremgår, at det typisk ikke i sig selv kan begrunde konkurskarantæne, hvis en virksomhed har tilsidesat pligter til bogføring, moms og skat i den sidste korte periode af virksomhedens levetid.³⁴

3.1.5. Delkonklusion

Det kan ud fra de medtagne domme fra retspraksis konkluderes, at unddragelse af skat og moms som udgangspunkt ikke begrundes groft uforsvarlig forretningsførelse, når der udelukkende er tale om likviditetsmæssige problemer, jf. U 2018.3543 H.

Når den specifikke unddragelse af skat og moms udmønter sig i anvendelse af sort arbejde, overskrides grænsen til groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. U 2016.1473 H og U 2016.2702 Ø. Det er uafhængigt af det økonomiske omfang af det udførte sorte arbejde.

Herudover kan det konkluderes, med afsæt i dommene U 2018.3318 V og U 2019.2602 V, at unddragelse af skat og moms i sammenhæng med stråmandskonstruktion kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det kan ud fra U 2019.304 V udledes, at tilfælde hvor en virksomhed har unddraget skat og moms i sammenhæng med, at Skat anvendes som kassekredit udgør groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2019.2565 V fremgår det direkte, at en misligholdelse af en betalingsaftale med Skat ikke udgør groft uforsvarlig forretningsførelse. I hvert fald når gælden er opstået månederne op til konkursen.

3.2. Tidligere konkurser

Vurderingen af, om der er udført groft uforsvarlig forretningsførelse, beror på karakteren af den groft uforsvarlige forretningsførelse. I denne vurdering indgår også misbrugssituationer. Konkursrådets betænkning bemærker i denne sammenhæng, at forhold vedrørende tidligere konkurser kan indgå i vurderingen af, om den pågældende på baggrund af groft uforsvarlig forretningsførelse er uegnet til at indgå i en ledelse i en erhvervsvirksomhed.³⁵

³⁴ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 5, s. 96f.

³⁵ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap 6, s. 139.

Det er derfor interessant, hvorvidt domstolene følger konkursrådets bemærkninger, og hertil hvor grænsen fra forretningsmæssig udygtighed til groft uforsvarlig forretningsførelse ligger.

I det følgende vil der blive set nærmere på tidligere konkurser, og om hvorvidt antallet af tidligere konkurser spiller nogen rolle i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2016.1688 V blev et anpartsselskab W erklæret konkurs den 20. februar 2013 hvor D havde været registreret direktør i selskabet siden juni 2011. Kurator havde anført, at D havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse ved at begunstige et nærstående selskab I med 173.998,90 kr. til betaling af en gammel usikret gæld i forbindelse med en overdragelse af et varelager. Herudover henviste kurator til, at D tidligere havde været involveret i 6 andre selskaber, som var begæret konkurs. Vestre Landsret lagde til grund, at I havde overført 310.000 kr. til W for dækning af W's overtræk på bankkontoen. Endvidere blev det lagt til grund, at overdragelsen af varelageret fra W til I skete med aftale med Sparekassen Rønde som havde pant i varelageret, og at fakturaerne blev bogført. Vestre Landsret udtalte, at de foreliggende oplysninger i sig selv, eller sammenholdt med, at D tidligere havde været involveret i 6 andre konkurser ikke kunne karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne, var derfor ikke opfyldt.

I ovenstående dom mente Vestre Landsret, at der ikke var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Vestre Landsret udtalte, at de foreliggende oplysninger i sagen i sig selv, eller sammenholdt med oplysningerne om de tidligere konkurser i koncernen ikke har en karakter af en grovhed, som kan begrunde groft uforsvarlig forretningsførelse. Det var på trods af, at den pågældende havde deltaget i ledelsen af 6 andre selskaber ud over det seneste selskab, som var endt i en konkurs.

Kurator havde i U 2016.1688 V udtalt, at oplysningerne om de tidligere konkurser måtte anses som groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette gav Vestre Landsret dog ikke medhold i.

Grænsen til groft uforsvarlig forretningsførelse var i denne sag ikke overskredet. Det giver derfor mening at inddrage andre domme, hvor grænsen til groft uforsvarlig forretningsførelse er overskredet.

I SØ- og Handelsrets kendelse af 18. juli 2014 i sag B-0008-14 var et selskab taget under konkursbehandling den 7. februar 2014, med en foreløbig simpel gæld på 436.000 kr. Skat havde endnu ikke anmeldt et krav. Direktør X havde i selskabet fortsat driften af selskabet, på trods af at der i lang tid havde været negativ egenkapital, været usikkerhed omkring fortsat finansiering, tilsidesat forpligtelser i forhold til god bogføringsskik og udført lån til ledelsen. Herudover var der siden 2010 blevet afviklet gæld til selskabets banklån, som X hæftede personligt for. Skifteretten fandt endvidere, at X havde været tilknyttet 24 selskaber på ledelsesniveau, hvoraf 22 af selskaberne var begæret konkurs eller taget under tvangsopløsning inden for de senere år. I de to af de tilknyttede 22 konkursramte selskaber, var der anmeldt gæld på henholdsvis 2.4 mio. kr. og 87.000 kr. Under hensyn til X handlemåde og omstændighederne ovenfor i øvrigt fandt SØ- og Handelsretten, at X havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge X konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I afgørelsen ovenfor konstaterede skifteretten, at de tidligere konkurser som den pågældende havde bag sig, var medvirkende til at der blev pålagt konkurskarantæne. Dommen stemmer derfor overens med konkursrådets overvejelser.

Det kan hertil nævnes, at det ikke kan udelukkes, at den negative egenkapital, usikkerheden omkring finansieringen, tilsidesættelsen af bogføringsskikken og det udførte lån til ledelsen kan have spillet ind i vurderingen af, om der har været udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Derimod er der en stor forskel på SØ- og Handelsrets kendelse i forhold til Vestre Landsrets kendelse. I SØ- og Handelsrets kendelse kan det have talt for groft uforsvarlig forretningsførelse, at den pågældende havde været tilknyttet 24 selskaber på ledelsesniveau, hvor 22 af dem var konkursramte selskaber, hvorimod der i Vestre Landsrets kendelse blot var tale om 6 tidligere konkurser.

3.2.1. Antallet af tidligere konkurser

Det er således interessant at vurdere, hvorvidt antallet af tidligere konkurser kan have en afgørende rolle i forhold til vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Hertil inddrages endnu en SØ- og Handelsretskendelse som har inddraget partens tidligere konkurser i sin bedømmelse om groft uforsvarlig forretningsførelse.

I SØ- og Handelsrets kendelse af 24. april 2015 i sag B-17-14 blev selskabet S taget under konkursbehandling i 2014 med fristdag den 4. november 2013. Direktør X havde været registreret direktør fra 1. december 2011 til 31. januar 2013. Selskabet havde betydelige forpligtelser til skat, og måtte anses for at medvirke i moms- og skattesvig. I den anledning havde Skat haft et betydeligt tab. Momstilsvar blev kun angivet med minimale beløb i 2012 og i 2013 blev der slet ikke foretaget momstilsvar. Herudover fandtes der ikke bogføring i selskabet. Det var ikke muligt for både kurator og den beskikkede advokat at få kontakt med X og det var derfor ikke muligt at foretage kontrol af skat- og momsforholdene i selskabet. På baggrund af disse forhold, og at X har været registreret direktør i 4 andre konkursramte selskaber, fandt SØ- og Handelsretten det godtgjort, at X havde udført groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge X konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I denne kendelse lagde SØ- og Handelsretten vægt på at den pågældende havde medvirket til moms- og skattesvig. Herudover blev der også lagt vægt på pågældendes tidligere konkurser i afgørelsen.

SØ- og Handelsretten nævner kun forholdet omkring de tidligere konkurser meget kort. Dog kan det udledes fra dommen, at der i dette tilfælde var tale om 4 andre konkursramte selskaber som den pågældende tidligere havde deltaget i.

Det kan overvejes, hvorvidt den ovenstående SØ- og Handelsretskendelse fra 2015 er blevet tilsidesat af U 2016.1688 V fra 2016.

Det er derfor ikke muligt at klarlægge, om antallet af tidligere konkurser har en afgørende rolle i forhold til, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Dog kan det anføres, at dommene stemmer overens med konkursrådets overvejelser om, at tidligere konkurser skal inddrages i vurderingen om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse.

Konkursrådet anfører desuden, at ved vurderingen af, om der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, også skal inddrages et hensyn til iværksættere.³⁶ Hertil nævnes der, at iværksættere typisk driver flere virksomheder ad gangen, og derfor kan have flere konkurser bag sig. Der ses tilfælde, hvor personer uden en formel uddannelse i drift af virksomhed eller lignende har tillært sig driften og forretningsførelsen hen ad vejen. Det medfører en naturlig betydelig større risiko for konkurs.

Iværksættere opnår langt fra altid succes med deres første foretagende, og det kan nemt kræve flere forsøg med flere forskellige virksomheder, før de opnår succes, hvortil konkursskarantæne reglerne ikke skal formindske iværksætterkulturen og lysten til at drive egen virksomhed i Danmark.

Hensynet til iværksættere kan således forklare, hvorfor der ikke er flere afgørelser, som lægger vægt på tidligere konkurser som et element i konkursskarantænesager. I de to nævnte SØ- og Handelsrets kendelser, ses det mere sandsynligt, at der er blevet lagt vægt på andre omstændigheder end tidligere konkurser, og hvor der i U 2016.1688 V slet ikke var andre omstændigheder end de tidligere konkurser, som kunne begrunde groft uforsvarlig forretningsførelse.

3.2.2. Delkonklusion

Det kan ud fra de medtagne domme fra retspraksis konkluderes, at tidligere konkurser spiller ind i vurderingen af, hvorvidt der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det skal hertil understreges, at det ikke har været muligt at klarlægge, om antallet af tidligere konkurser har en afgørende rolle i forhold til, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det kan dog først vide sig sikkert med flere trykte afgørelser, hvor domstolene har taget stilling til tidligere konkurser i deres vurdering af, om der har været udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Dermed vil retsstillingen omhandlende tidligere konkurser blive klarere.

³⁶ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap 1, s. 14 og 15.

3.3. Manglende bogføring og regnskabsaflæggelse

Konkursrådets betænkning bemærker, at manglende bogføring og regnskabsaflæggelse er forhold, som kan karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Hertil nævnes, at dette gælder, uanset om der er tale om manglende vilje eller evne hos den pågældende til at drive en økonomisk forsvarlig virksomhed.³⁷

Det fremgår af U 2016.1473 H, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., at direktøren i det pågældende selskab ikke på noget tidspunkt havde overholdt bogføringslovens og årsregnskabslovens regler, hvor Højesteret anførte, at det kunne karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Hertil skal det nævnes, at direktøren også havde udført sort arbejde, og at dette skulle lægges til vurderingen.

Det interessante ved manglende bogføring og regnskabsaflæggelse er, om der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, når der slet ikke foreligger bogføringsmateriale eller der ikke er blevet udarbejdet regnskaber i det konkursramte selskab.

I U 2017.3518 V var anpartsselskabet A taget under konkursbehandling med fristdag den 13. oktober 2015. D havde været registreret direktør i anpartsselskabet A fra den 25. september 2000 til den 12. oktober 2015. Der havde ikke været forretningsmæssig aktivitet i anpartsselskabet siden 2012, men på trods af dette, havde D efter anpartsselskabets ophør af driften til og med november 2014 foretaget økonomiske hævnings på anpartsselskabets konto. Der forelå ingen dokumentation for hævningerne, og der var undladt at angive og afregne skat i forhold til de foretagne økonomiske hævnings. D havde ikke overholdt bogføringslovens og årsregnskabslovens regler om udarbejdelse af årsregnskab og regnskabsmateriale, og opretholdt en sikker opbevaring heraf. Vestre Landsret lagde til grund, at D systematisk havde udtømt selskabet for midler. Efter en samlet vurdering af ovenstående, kunne forretningsførelsen i anpartsselskabet A karakteriseres som groft uforsvarlig i perioden mindre end et år før fristdagen. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I ovenstående dom havde den pågældende ikke overholdt bogføringslovens og årsregnskabslovens regler om udarbejdelse af årsregnskab og regnskabsmateriale. Dette tilfælde skal anses som meget groft eftersom den pågældende på ingen måde havde udarbejdet bogføring og regnskabsmateriale i selskabet.

Herudover havde den pågældende undladt at angive og afregne skat i forhold til økonomiske hævnings foretaget i selskabet. Samtidig var der sket en systematisk udtømning af selskabet for økonomiske midler.

³⁷ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap 5, s. 94.

Omstændighederne omkring ikke at angive og afregne skat har klart haft indflydelse på, hvorvidt der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse.

Herudover ses det i U 2019.2612 V, som er behandlet i kapitel 3.1., at der ligeledes ingen bogføring forelå.

Af U 2016.1473 H, U 2017.3518 V og U 2019.2612 V kan det således anses som meget grove tilfælde, hvis bogføringsmaterialet og regnskabsmaterialet ikke er blevet udleveret. Når bogførings- og regnskabsmaterialet ikke er blevet udleveret når et selskab er gået konkurs, er der derfor udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det interessante bliver herefter om ovenstående gælder i sammenhæng med at der ikke er sket et betydeligt tab for fordringshaverne.

I U 2015.3643 Ø besluttede Erhvervsstyrelsen at tvangsopløse selskabet K den 15. oktober 2013. På likvidators opfordring blev selskabet K taget under konkursbehandling den 9. januar 2014. Direktør A havde ikke været i stand til at tilvejebringe bogføring til kurator. Der var herudover anmeldt krav i konkursboet for 41.000 kr. Det blev lagt til grund, at A reelt havde drevet enkeltmandsvirksomhed, under dække af, at der var tale om et selskab med begrænset hæftelse. Hertil havde A ikke tilvejebragt bogførings- og regnskabsmateriale og en råbalance. Efter en samlet vurdering af omstændighederne, fandt Sø- og Handelsretten at, Direktør A havde udvist uforsvarlig forretningsførelse, men at der ikke var grundlag for at anse forretningsførelsen for groft. Østre Landsret stadfæstede Sø- og Handelsretten, ad de grunde som var tilvejebragt i Sø- og Handelsretten. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor ikke opfyldt.

Af ovenstående dom, fremkommer det, at den pågældende manglede at tilvejebringe bogføringsmaterialet til kurator. Men efter omstændighederne, blev der alligevel ikke pålagt konkurskarantæne. Det kan spille ind, at der i dette tilfælde er tale om anmeldt krav i konkursboet for 41.000 kr., som til sammenligning af de andre ovenstående domme, er væsentlig mindre.

Herudover fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget³⁸, at konkurskarantæne kun bør pålægges, når forholdet indebærer en overtrædelse af straffeloven. Det udelukker dog ikke, at grove overtrædelser af særlovgivningen, f.eks. bogføringsloven vil kunne medføre konkurskarantæne.

Til denne vurdering af, om der er sket en grov overtrædelse af særlovgivningen, vil det indgå i vurderingen, om den medførte konkurs har ført til et betydeligt tab for fordringshaverne.³⁹

³⁸ Lovforslag nr. 131, Folketinget 2012-13, s. 12.

³⁹ Lovforslag nr. 131, Folketinget 2012-13, s. 28.

3.3.1. Mindre del af bogføring og regnskab udleveret til kurator

Spørgsmålet bliver derfor efterfølgende, hvorvidt det også skal anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, når kun en mindre del af bogføringen og regnskabet er blevet udleveret til kurator. Det vil altså sige tilfældet, hvor bogføringen og regnskabet er blevet udleveret, men hvor ikke alt lovpligtige materiale er inkluderet.

I U 2019.3164 V var A direktør i et selskab, som var blevet begæret konkurs. Bogføringen, regnskabsmaterialet og selskabets afregning af selskabsskat var ifølge Vestre Landsret utilstrækkelig. Herudover havde A udført betalinger, hævninger og udlæg fra selskabet, som ikke kunne begrundes i selskabets drift. Desuden blev det anført, at A ikke havde samarbejdet med kurator i tilstrækkelig grad, eftersom A ikke videregav regnskabs- og bilagsmaterialet i selskabet. Vestre Landsret udtalte i denne sammenhæng, at det gælder ud fra grundlæggende konkursretlige principper, at kurator skal have fuldstændig indsigt i det konkursramte selskabs regnskabs- og bogføringsmateriale. Kun på den måde kan kurator udføre en forsvarlig bobehandling og foretage egentlig kontrol af økonomiske dispositioner, som er blevet foretaget op til konkursen. Disse forhold kunne derfor karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I dette tilfælde var der tale om, at pågældende kun i en mindre grad havde udleveret bogføringen og regnskabet til kurator. Vestre Landsret begrundede kendelsen med, at det gælder ud fra grundlæggende konkursretlige principper, at kurator skal have indsigt i det konkursramte selskabs bogførings- og regnskabsmateriale.

Herudover blev det lagt til vurderingen om groft uforsvarlig forretningsførelse, at den pågældende ikke havde samarbejdet med kurator, og havde udført dispositioner, som ikke stod i selskabets interesse.

Det kan overvejes, hvor stor en vægt omstændighederne omkring det manglende samarbejde og betalingerne, hævningerne og udlæggene fra selskabet, som ikke kunne begrundes i selskabets drift havde.

I U 2019.2565 V, som er behandlet i kapitel 3.1., blev der ligeledes kun udleveret en mindre del af bogførings- og regnskabsmaterialet. Dog var der også i denne sammenhæng andre omstændigheder, som talte for groft uforsvarlig forretningsførelse.

Men med inddragelsen af U 2019.3164 V og U 2019.2565 V kan det i hvert fald konstateres, at det taler for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, når kun en mindre del af bogførings- og regnskabsmaterialet er blevet udleveret til kurator.

3.3.2. Årsregnskab ikke retvisende

Det bliver herefter interessant, om det taler for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, når det udleverede årsregnskab til kurator ikke er retvisende. Det er altså tilfældet, hvor årsregnskabet foreligger i sin fuldstændige forstand, men hvor årsregnskabets indhold ikke passer med virkeligheden.

I U 2017.343 V var D direktør i et selskab stiftet i 2012, og var registreret direktør indtil 28. september 2015, hvor selskabet blev begæret opløst af Erhvervsstyrelsen. Vestre Landsret lagde til grund, at årsrapporten for 2013 ikke var retvisende, da D havde købt selskabet for 1 kr., og at selskabets aktiver i 2012 havde en værdi på 8,1 mio. kr., mens aktiverne var værdiansat til 19 mio. kr. Herudover havde D ikke dokumentation for selskabets løbende udbetalinger til D. Der var her tale om udbetalinger til D, som udgjorde betalinger af husleje. Det var ubestridt, at D havde undladt at betale selskabets kreditorer, herunder den væsentligste Realkredit Danmark. Det havde herudover ikke været muligt for kurator at få udleveret det fuldstændige bogføringsmateriale fra den 31. december 2013 frem til konkursen den 16. oktober 2015. Vestre Landsret anførte at disse omstændigheder kunne karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

Af ovenstående dom fremgår det, at årsrapporten for 2013 ikke var retvisende på grund af at den pågældende havde købt et selskab for 1 kr., mens ejendommene i selskabet havde en værdi på 8.1 mio. kr., og at værdien i årsregnskabet var blevet værdiansat til 19 mio. kr.

Herudover forelå der ingen dokumentation for løbende udbetalinger fra selskabet til den pågældende og samtidig havde den pågældende undladt at betale selskabets kreditorer. De omstændigheder, sammen med at årsrapporten ikke var retvisende, kunne anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

Med inddragelsen af U 2017.343 V kan det derfor konstateres, at det taler for, at der foreligger groft uforsvarlig forretningsførelse, når det udleverede årsregnskab til kurator ikke er retvisende.

3.3.3. Delkonklusion

Det kan ud fra de medtagne domme fra retspraksis konkluderes, at manglende bogførings- og regnskabsmateriale kan tale for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det er tilfældet, hvor der i meget grove sammenhænge er tale om, at bogførings- og regnskabsmaterialet slet ikke er blevet tilvejebragt, jf. U 2016.1473 H, U 2017.3518 V og U 2019.2612 V.

Der er dog ikke tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, når der ikke er sket et betydeligt tab for fordringshaverne, selvom bogførings- og regnskabsmaterialet ikke er blevet tilvejebragt, jf. U 2015.3643 Ø.

Hvis kun en mindre del af bogførings- og regnskabsmaterialet er blevet udleveret til kurator, taler dette også for groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. U 2019.3164 V og U 2019.2565 V.

Det kan ligeledes tale for groft uforsvarlig forretningsførelse, når det udleverede årsregnskab til kurator ikke er retvisende, jf. U 2017.343 V.

3.4. Ulovlige ledelselån og anpartshaverlån i selskabet

Det fremgår ikke direkte af konkursrådets betænkning, at ulovlige ledelselån i selskabet kan fremgå som et forhold som kan være groft uforsvarlig forretningsførelse. På trods af dette, anføres det i enkelte domme, at ulovlige udbetalinger eller kapitalejerlån kan udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse. I dette kapitel, vil det derfor blive belyst, hvornår et ulovlig ledelselån kan anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2018.3543 H, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., konkluderede Højesteret at et ulovligt ledelselån alene eller i kombination med kreditorernes tab ikke kunne være tilstrækkeligt til at pålægge konkurskarantæne til den pågældende. Højesteret nævnte i denne sammenhæng, at dispositionerne vedrørende de ulovlige ledelselån i virksomheden ikke skulle anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, eftersom Skat havde anerkendt at ledelselånet var reel løn.

Udgangspunktet for ulovlige ledelselån i et selskab må derfor være, at det ikke taler for groft uforsvarlig forretningsførelse når det ulovlige ledelselån kan anses som reel løn.

3.4.1. Ledelselån og anpartshaverlån der ikke anses som reel løn

Det bliver herefter relevant at vurdere, hvornår grænsen til groft uforsvarlig forretningsførelse overskrides, når der er tale om ledelsel- eller anpartshaverlån. Det gjorde den i U 2018.1435 H, hvor Højesteret fandt, at betingelserne for at pålægge den pågældende konkurskarantæne var opfyldt.

I U 2018.1435 H var A direktør i konsulentvirksomheden X ApS og Y Holding ApS, som blev taget under konkursbehandling i 2014. Af årsrapporten for X for 2008/2009 fremgik det, at der var ydet et lån til direktør A på 297.581 kr. Der var ikke indbetalt eller afregnet skat på lånet. Der var ligeledes sket ulovlige lån i årene 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 og 2012/2013. Højesteret lagde til grund, at dette var i strid med selskabslovgivningen, og at der ikke var rettet op på forholdene, da konkursen indtrådte. Herudover lagde Højesteret vægt på dispositioner foretaget af A i forbindelse med en salgssum og at der var sket en kanalisering

af indtægter udenom selskaberne. Der var derfor tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I denne afgørelse fra Højesteret blev det afgørende i vurderingen af, om der var udført groft uforsvarlig forretningsførelse, at den pågældende havde foretaget ulovlige ledelselån i selskabet. Det ulovlige ledelselån bestod på 297.581 kr., hvor der ikke var blevet indbetalt eller afregnet skat af. Herudover var der sket ulovlige lån i årene 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 og 2012/2013.

Forskellen mellem U 2018.1435 H og U 2018.3543 H består i, at ledelselånene i U 2018.1435 H ikke var indbetalt eller afregnet skat af. Mens Skat havde anerkendt, at ledelselånet var reel løn i U 2018.3543 H.

Det bliver efterfølgende relevant at vurdere, hvorvidt tilfældet er det samme, når der er tale om et ulovligt anpartshaverlån.

I U 2016.1776 Ø var D direktør i selskabet K fra den 6. marts 2013 til 21. august 2014. Selskabet K blev taget under konkursbehandling den 11. november 2014. Der var blevet foretaget et ulovligt anpartshaverlån på 827.000 kr., og herudover forelå der ufuldstændige momsangivelser og der var samtidig ikke sket indberetning og afregning af kildeskat. Det fremgik af bogføringskontoudskrifterne at et beløb på 827.000 kr. bestod af private hævnings eller hævnings hvor der ikke fremgik nærmere specifikation på. Det blev anset som usandsynligt, at de private hævnings skulle være reel løn. Det skyldes, at de private hævnings i de fleste tilfælde bestod på 15.000 kr., som blev hævet på alle tidspunkter af månederne, og i flere tilfælde flere dage i træk. Østre Landsret anførte, at disse forhold måtte karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I ovenstående dom fandt Østre Landsret, at det ulovlige anpartshaverlån ikke skulle anses som reel løn. Det skyldes, at det fremgik af bogføringskontoudskrifterne at der var tale om udbetalinger som blev hævet på alle tidspunkter af månederne, og i flere tilfælde flere dage i træk.

Tilfældet er således det samme, når der er tale om et ulovligt anpartshaverlån.

3.4.2. Delkonklusion

Det kan ud fra de medtagne domme fra retspraksis konkluderes, at ulovlige ledelselån og anpartshaverlån hverken i sig selv eller i kombination med kreditorernes tab er tilstrækkeligt for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. U 2018.3543 H.

Udgangspunktet fraviges dog i de tilfælde hvor ledelselånet og anpartshaverlånet kan sandsynliggøres som reel løn, jf. U 2018.1435 H og U 2016.1776 Ø.

3.5. Stråmandskonstruktion

Stråmandskonstruktioner i selskaber ses i flere og flere situationer, hvor der bliver pålagt konkurskarantæne. Det er situationer, hvor en person er blevet indsat som direktør, uden at udføre reelle ledelsesmæssige beføjelser i selskabet. Der findes samtidig en variant af denne konstruktion, en såkaldt afviklingsledelse, hvor der er blevet indsat en direktør i et selskab som ikke er i drift, med det formål at afvikle og lukke selskabet.

Konkursrådets betænkning udtaler i sammenhæng med stråmandskonstruktioner, at den registrerede direktør som udgangspunkt vil kunne anses for at have udført groft uforsvarlig forretningsførelse, fordi den pågældende har overladt den reelle ledelsesbeføjelse til en anden.⁴⁰

Det er derfor relevant at undersøge, om retspraksis fastholder udgangspunktet om, at stråmandskonstruktioner er et udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2017.424 Ø blev selskabet A taget under konkursbehandling den 9. april 2015. Østre Landsret lagde til grund, at direktør D i perioden marts 2013 til april 2015 ikke udøvede ledelsesbeføjelser og alene var registreret som direktør i selskabet. Det kom frem, at D skulle fungere som direktør i en stråmandskonstruktion mod et månedligt honorar fra den reelle leder. I den periode hvor D var direktør, blev der ikke foretaget bogføring eller årsrapporter, ligesom der ikke skete afregning af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms. Der sker samtidig en henvisning til forarbejderne til lovforslaget om konkurskarantæne, hvori der står at udførelse af stråmandskonstruktion som udgangspunkt er groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelsen for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

Det fremgår af dommen ovenfor, at Østre Landsret fastholder udgangspunktet om, at stråmandskonstruktion er et udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse. Østre Landsret udtalte, at den pågældende ikke udøvede nogen form for ledelsesbeføjelser og alene var registreret som direktør i selskabet. Indførelsen som direktør i selskabet skete mod et månedligt honorar fra den reelle leder. Dommen stemmer derfor overens med konkursrådets betænkning.

Det bliver herudover nævnt i dommen, at der ikke havde været foretaget bogføring eller årsrapporter og derudover var der ikke afregnet A-skat, arbejdsmarkedsbidrag og moms. Alle elementer, som kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse. Det kan hertil overvejes, hvor stor en vægt stråmandskonstruktionen alene har haft for vurderingen om groft uforsvarlig forretningsførelse.

⁴⁰ Konkursrådet betænkning nr. 1525/2011 kap. 5, s. 98.

Det kan dog anføres, at udgangspunktet omkring at stråmandskonstruktioner skal anses for groft uforsvarlig forretningsførelse følges af domstolene.

3.5.1. Stråmandskonstruktion i en kort periode

I U 2017.424 Ø havde den pågældende været direktør i selskabet i perioden fra marts 2013 til april 2015. Den pågældende havde således været direktør i selskabet i 2 år. Det giver grund til at stille spørgsmål om, hvorvidt udgangspunktet omkring stråmandskonstruktioner følges, hvis den pågældende alene har været registeret som direktør i en kortere periode.

I FM 2017.214 Ø blev selskabet S taget under konkursbehandling i juli 2015, efter det blev stiftet tilbage i februar 2013. Direktør A havde kun været direktør for selskabet i én måned, inden selskabet blev taget under konkurs. Der blev anmeldt krav i konkursboet for 1.5 mio. kr., hvor de 1.2 mio. kr. var gæld til Skat. Østre Landsret behandlede sagen sammen med 15 andre konkurskarantænesager mod A. Det blev anført, at det var ubestridt, at A reelt ikke udøvede ledelsesbeføjelser og at A var indsat som afviklingsdirektør med det formål at give møde i skifteretten og fogedretten. Det fremgår endvidere, at på trods af at A alene var blevet indsat som direktør i én måned, tiltrådte Østre Landsret, under de omstændigheder og antallet af selskaber som A var blevet indsat som direktør i, at A havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse og derfor var uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne, var derfor opfyldt.

Det fremgår af dommen ovenfor, at Østre Landsret fastholder udgangspunktet om, at stråmandskonstruktion er et udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse, på trods af at den pågældende alene var blevet indsat som direktør i én måned. Østre Landsret udtalte, at den pågældende reelt ikke udøvede nogen former for ledelsesbeføjelser. Herudover udtalte Østre Landsret, at antallet af selskaber, som den pågældende var blevet indsat som direktør i, sandsynliggjorde at der var tale om en stråmandskonstruktion.

Det blev nævnt i dommen, at Østre Landsret behandlede sagen sammen med 15 andre konkurskarantænesager mod den pågældende, hvilket kan være et element som har spillet ind i vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det er netop anført i kapitel 3.2., at tidligere konkurser kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse.

I FM 2019.119 Ø blev et selskab taget under konkursbehandling den 20. juni 2017. Direktør D havde været registeret direktør i selskabet fra 28. august 2016 frem til 25. september 2016. Landsretten lagde til grund, at der ubestridt var tale om en stråmandskonstruktion. D havde derfor kun været direktør i selskabet i 28 dage, og af den grund frifandt Skifteretten D for konkurskarantæne. Kurator kærede derefter afgørelsen til Østre Landsret. Østre Landsret fandt dog ikke, at den relative korte periode hvor D var indsat som direktør kunne udgøre en sådan grund, således, at det kunne komme på tale at fravige udgangspunktet om en konkurskarantæne. Herudover fremgår det af sagen, at det konkursramte selskab havde en gæld til Skat på 3.790.051,66 kr. for manglende

betaling af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag, moms og afgifter. Samtidig var der sket kontanthævninger i selskabet, som ikke kunne begrundes i selskabets drift. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

Det fremgår af dommen ovenfor, at Østre Landsret ligeledes fastholder udgangspunktet om, at stråmandskonstruktion er et udtryk for groft uforsvarlig forretningsførelse, på trods af at den pågældende alene var blevet indsat som direktør i en periode på 28 dage. Østre Landsret udtalte, at den relative korte periode på 28 dage kunne udgøre en grund til at fravige udgangspunktet om groft uforsvarlig forretningsførelse.

Herudover bliver det nævnt i dommen, at det konkursramte selskab havde en gæld på 3.790.051,66 kr. som skyldtes manglende betaling af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag, moms og afgifter. Det er ligeledes elementer, som kan have haft en afgørende indflydelse på vurderingen om groft uforsvarlig forretningsførelse. Det er netop anført i kapitel 3.1., at unddragelse af skat og moms kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse. Østre Landsret udtaler dog ikke, om den manglende betaling af A-skat, arbejdsmarkedsbidrag, moms og afgifter skyldes likviditetsmæssige problemer.

3.5.2. Afviklingsledelse

Det bliver herefter relevant at vurdere, om retspraksis følger udgangspunktet om, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, når den pågældende stråmand er indsat som en afviklingsdirektør.

Både i FM 2017.214 Ø og U 2017.424 Ø, som er behandlet ovenfor, følges udgangspunktet om konkurskarantæne til stråmanden som er indsat som afviklingsdirektør.

I U 2019.2007 H påtog A sig ansvaret for at være likvidator i tre selskaber, som var insolvente. I alle tre selskaber, vurderede A ikke selskabernes økonomiske situation, foretog ikke overtagelse af selskabernes bogføringsmateriale, fik ingen fuldmagt til selskabernes konti og tog heller ikke kontakt til selskabernes kreditorer. Der var ikke tale om koncernforbundene selskaber. A forklarede, at A havde fungeret i flere hundrede andre selskaber under lignende omstændigheder. Herudover havde A blot fungeret som likvidator i de tre selskaber i fem uger. Højesteret anførte, at A havde udført groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge A konkurskarantæne var derfor opfyldt.

Det fremgår af dommen ovenfor, at Højesteret tiltrådte at likvidatoren skulle pålægges konkurskarantæne i en afviklingskonstruktion, hvor likvidatoren mod honorar påtog sig opgaven i at være likvidator i insolvente selskaber. Likvidatoren vurderede ikke selskabernes økonomiske situation og foretog sig ingen overtagelse af selskabernes bogføringsmateriale. Herudover foranledigede likvidatoren ikke, at selskaberne indgav egen begæring om konkurs. Hertil skal det inddrages, at manglende udlevering af bogføringsmateriale er et element som kan inddrages i

vurderingen af, om hvorvidt der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det er netop anført i kapitel 3.3., at manglende bogføring kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det bliver herefter relevant at vurdere, om den som overlader sit selskab til en afviklingsdirektør, ligeledes har udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og dermed skal pålægges konkurskarantæne.

I U 2021.2849 V var et selskab S blevet stiftet i 2011, hvor D havde været direktør i selskabet siden stiftelsen frem til 11. december 2018 hvor D fratrådte stillingen. Fratrædelsen skete med en registrering den 3. juni 2019. Erhvervsstyrelsen sendte selskabet til tvangsopløsning i august 2019, hvorefter likvidator anmodede om konkursbehandling af S. Der var anmeldt krav i boet for 1.1 mio. kr. D overdrog ved aftale i december 2018 anparterne i S til selskabet K. Der skete ingen betaling for de overtagne anparter. I stedet betalte D 25.000 kr. til K i forbindelse med overdragelsen. Det fremgik, at der ved overdragelsen var en betydelig gæld til Skat, og der var samtidig ingen aktivitet i selskabet. Herudover havde et tredje selskab stævnet S og D personligt for 1 mio. kr. Det fremgik af svarskriftet fra D, at D påstod frifindelse, da D ikke længere var ejet af D og at D derfor ikke hæftede personligt for S' forpligtelser. Det kunne læses på K's hjemmeside, at selskabet overtog nødlidende selskaber, således ejerne blev frigjort for ledelsesansvar og dermed undgå bøvl og konsekvenser. Vestre Landsret anførte, at K's forretningskoncept indebar, at K lader de overtagne selskaber gå konkurs, og derefter ikke giver kurator adgang til oplysninger om selskabernes forhold, bogføring mv. Det stod klart for Vestre Landsret, at D kendte K's forretningskoncept, og D derfor måtte vide, hvad der ville ske med selskabet efter overdragelsen. På baggrund af dette, havde D udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne, var derfor opfyldt.

Det fremgår af dommen ovenfor, at den pågældende efter aftale overdrog anparterne i selskabet til en tredjemand. Tredjemanden modtog i denne sammenhæng betaling af 25.000 kr. Tredjemandens forretningskoncept indebar, at tredjemanden overtog nødlidende selskaber, sådan at ejerne blev frigjort for ledelsesansvar. Herefter undlod tredjemanden at overdrage oplysninger om selskabernes forhold mv. til kurator.

Vestre Landsret udtalte, at det måtte have stået klart for den pågældende, hvad tredjemandens forretningskoncept indebar.

Den pågældendes overdragelse af sit selskab til tredjemanden, skulle af den grund anses for groft uforsvarlig forretningsførelse.

3.5.3. Delkonklusion

Det kan ud fra de medtagne domme fra retspraksis konkluderes, at stråmandskonstruktioner som udgangspunkt begrunder groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. U 2017.424 Ø.

Udgangspunktet følges op med, at der også er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, selvom den pågældende har været registeret direktør i en kortere periode, jf. FM 2017.214 Ø og FM 2019.119 Ø.

Udgangspunktet følges ligeledes op med, at der også er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, når den pågældende stråmand er indsat som afviklingsdirektør, jf. U 2019.2007 H.

Herudover er der udvist groft uforsvarlig forretningsførelse hos den, som overdrager sit selskab til en tredjemand, hvis eneste opgave er, at lade selskabet gå konkurs, således at ejerne kan fritages for ledelsesansvar, jf. U 2021.2849 V.

3.6. Øvrige elementer

Forruden de ovenstående elementer, som taler for konkurskarantæne, så hænder det, at der også bliver lagt vægt på andre elementer i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det kan for eksempel være, hvorvidt det er rimeligt at pålægge en person konkurskarantæne, om der er sket en sammenblanding af virksomhedens og den pågældendes privatøkonomi, hvorvidt der har været manglende samarbejde med kurator eller om selskabet er blevet tømt for midler forinden konkursen.

Alle disse eksempler er andre elementer, som domstolene lægger vægt på, i vurderingen af, om den pågældende skal pålægges konkurskarantæne.

3.6.1. Rimelighedsbetragtningen

Når alle betingelserne i konkurslovens § 157, stk. 1 er opfyldt, kan konkurskarantæne pålægges. Konkursrådets betænkning nævner hertil, at pålæg af konkurskarantæne ikke er obligatorisk, men at udgangspunktet er, at der skal pålægges konkurskarantæne, når betingelserne er opfyldt.⁴¹

Det fremgår herefter i konkurslovens § 157, stk. 2, at der ved vurderingen af, om der skal pålægges konkurskarantæne, skal foretages en vurdering om, hvorvidt der ud fra den pågældendes handlemåde og omstændighederne i øvrigt er rimeligt at pålægge den pågældende konkurskarantæne. Der er her tale om en proportionalitetsvurdering.

Der er således mulighed for at undlade at pålægge konkurskarantæne. Der kan for eksempel lægges vægt på karakteren og konsekvenserne af den pågældendes udførte groft uforsvarlige

⁴¹ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 6, s. 139f.

forretningsførelse, og hvilke konsekvenser det vil have for den pågældende at blive pålagt konkurskarantæne.

I princippet fremgår det af konkurslovens § 157, stk. 1 og stk. 2, at der af retten skal foretages to adskilte vurderinger. Den ene vurdering i stk. 1 omhandler hvorvidt der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, og den anden i stk. 2 om hvorvidt det er rimeligt at pålægge konkurskarantæne.

Ud fra den medførte retspraksis, er det imidlertid indtrykket, at der sker en sammenlægning af de to adskilte vurderinger. I de sager hvor der pålægges konkurskarantæne, står der typisk i kendelserne, at betingelserne for konkurskarantæne er opfyldt og at det er rimeligt at pålægge konkurskarantænen.

I FM 2019.179 Ø blev selskabet S efter en tvangsopløsning i 2017 taget under konkurs på baggrund af en anmodning fra likvidator. I selskabet var D registreret som direktør og ejer. Der var i konkursboet anmeldt krav for 13.705.618,33 kr. D havde inden konkursen haft succes med opstart og salg af et antal virksomheder. Skifteretten lagde til grund, at årsagen til S' konkurs skyldtes en kautionsforpligtelse for et andet selskab som S var medejer af sammenholdt med et variabelt lån udstødt i schweizerfranc i årene inden finanskrisen. Der blev ikke udleveret et fuldstændigt bogføringsmateriale til kurator, eftersom bogføringsmaterialet for 2015 og 2016 var bortkommet. 14 dage inden hovedforhandlingen af konkurskarantænesagen, blev bogføringsmaterialet for 2015 afleveret. Herudover var der blevet ydet et kapitalejerlån på 633.633 kr. til D fra S, og der var ikke blevet rettet op på dette, inden konkursen indtrådte. Kapitalejerlånet var dog indberettet til Skat som B-skat, og D modtog herudover ikke løn for sit arbejde. Samlet set vurderede skifteretten, at D havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse for det manglende bogføringsmateriale og kapitalejerlånet. Hertil bemærkes det særskilt, at der ikke ses nogen årsagsforbindelse mellem den udviste groft uforsvarlige forretningsførelse og konkursens indtræden, og at D's fortid som iværksætter af succesrige selskaber taler imod at pålægge konkurskarantæne. På trods af den udviste groft uforsvarlige forretningsførelse, mente skifteretten ikke, at det syntes rimeligt at pålægge D konkurskarantæne på baggrund af ovenstående. Østre Landsret stadfæstede skifterettens kendelse uden yderligere bemærkninger. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne, var derfor ikke opfyldt.

Som det fremstår af ovenstående dom, foretages der en særskilt vurdering om, hvorvidt det er rimeligt at pålægge den pågældende konkurskarantæne. I denne sag var det ikke rimeligt at pålægge konkurskarantæne på grund af den manglende årsagsforbindelse og direktørens fortid som iværksætter af et antal succesrige selskaber.

I U 2018.3318 V, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., går Vestre Landsret ligeledes direkte ind og vurderer, hvorvidt det er rimeligt at pålægge den pågældende konkurskarantæne. Hertil nævnes det, at uanset oplysningerne om den pågældendes bevæggrunde for at lade sig registrere i Erhvervsstyrelsen IT-system som direktør og den pågældendes personlige forhold, var rimeligt at pålægge konkurskarantæne.

Konkurslovens § 157, stk. 2 giver altså et ekstra vurderingselement, som skal inddrages, når det skal vurderes, om der skal pålægges konkurskarantæne.

3.6.2. Sammenblanding af virksomhedens og den pågældendes private økonomi

Der ses eksempler i retspraksis på, at konkurskarantæne pålægges i de situationer, hvor der er sket en sammenblanding af virksomhedens økonomi og den pågældendes private økonomi. Dette ses eksempelvis i U 2016.2702 Ø, som er nævnt ovenfor i kapitel 3.1., hvor direktøren kun havde én bankkonto til at håndtere både egne og virksomhedens økonomiske forhold.

I FM 2017.2 V blev selskabet S erklæret konkurs den 13. marts 2015. Selskabet S havde siden den 1. juli 2014 afholdt private udgifter for direktør D i selskabet. Skifteretten havde pålagt D konkurskarantæne med henvisning til sammenblandingen af økonomierne. Vestre Landsret anførte, S' tilgodehavende udgjorde 889.314 kr. i juni 2014, mod 642.417 kr. året før. S' tilgodehavende var blevet nedbragt til 329.448,29 kr. den 20. august 2014, og herefter steg den igen den 17. december 2014 til 369.479,63 kr. Der var ikke blevet afgivet nogen forklaring om bevægelserne af pengebeløbene. Vestre Landsret lagde herefter til grund, at der var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, men at der ikke var grundlag for at anse forholdet for så groft, at D skulle pålægges konkurskarantæne.

I dette tilfælde, var det eneste element ved spørgsmålet om, hvorvidt der skulle pålægges konkurskarantæne, at der var sket en sammenblanding af virksomhedens økonomi og den pågældendes private økonomi. Af det oplyste tilgodehavende kan det ses, at nettobeløbet svinger både op og ned hen over årene.

Vestre Landsret anførte, at sammenblandingen af virksomhedens og den pågældendes private økonomi skulle anses som groft uforsvarlig forretningsførelse, men at der samtidig ikke var grundlag for at anse forholdet for groft *nok*, således det skulle medføre konkurskarantæne.

Det giver derfor anledning til at undersøge, om der skal tilføres andre elementer sammen med sammenblandingen af virksomhedens økonomi og den private økonomi, før at den pågældendes adfærd skal anses som groft uforsvarlig forretningsførelse.

I FM 2017.91 V havde skifteretten ligeledes pålagt direktør S konkurskarantæne med henvisning til sammenblandingen af S' to forskellige virksomheders økonomi og S' private økonomi. Vestre Landsret frifandt dog D med den henvisning, at S ikke havde bogført de pågældende transaktioner mellem de to virksomheders bankkontoer og D's bankkonto, at S havde opbevaret alle fakturaerne omkring selskabernes forpligtelser, som D havde afholdt fra sin private økonomi. Det var ligeledes muligt at identificere indbetalingerne på D's konto fra selskabernes debitorer. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne, var derfor ikke opfyldt.

I ovenstående dom havde den pågældende sammenblandet virksomhedernes økonomi sammen med den pågældendes private økonomi. Herudover havde den pågældende ikke bogført de pågældende transaktioner mellem bankkontoerne. Manglende bogføring er netop et element, som kan tale for at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Vestre Landsret udtalte i den sammenhæng, at omstændighederne gjorde, at der ikke var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. I den anledning skal det anføres, at Vestre Landsret lagde vægt på, at den pågældende havde opbevaret alle fakturaerne omkring selskabernes forpligtelser, som den pågældende havde afholdt fra sin private økonomi. Herudover var det muligt at identificere indbetalingerne på den pågældendes konto fra selskabernes debitorer.

I både FM 2017.2 V og FM 2017.91 V var der i begge tilfælde sket en sammenblanding af virksomhedens økonomi og den pågældendes private økonomi. Dog mente Vestre Landsret, modsat skifteretten i begge tilfælde, at der ikke var grundlag for at pålægge konkurskarantæne.

Det ses i U 2016.2702 Ø, som er nævnt ovenfor i kapitel 3.1., at den pågældende kun havde én bankkonto som skulle håndtere sine private udgifter og virksomhedens økonomiske forhold. Herudover havde den pågældende ligeledes undladt at angive og afregne skat, moms og arbejdsmarkedsbidrag. Der var reelt tale om benyttelse af sort arbejde. Unddragelsen af skat og moms mv. havde klart en afgørende rolle i vurderingen om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Som det fremgår af ovenstående, er der afgørelser hvor der ikke pålægges konkurskarantæne trods en sammenblanding mellem virksomhedens og den pågældendes private økonomi. Derimod ses det i U 2016.2702 Ø at der kan være udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, når der er sket en sammenblanding mellem virksomhedens og den pågældendes private økonomi.

Afgørelserne er netop et udtryk for, at domstolene i hvert enkelt tilfælde udfører en konkret vurdering af forholdets grovhed.

3.6.3. Manglende samarbejde med kurator

Der ses også eksempler på, at direktøren i et konkursramt selskab ikke samarbejder med kuratoren i forbindelse med selskabets konkurs. Det manglende samarbejde kan omhandle videregivelse af bogføringsmaterialet og regnskabsmaterialet mv.

Det ses eksempelvis i dommene U 2019.2565 V og U 2019.3164 V, som er nævnt ovenfor i henholdsvis kapitel 3.1. og 3.3., at de pågældende de facto havde nægtet at samarbejde med kurator.

Vestre Landsret havde i begge domme anført, at kurator efter grundlæggende konkursretlige principper, har krav på at få indsigt i den konkursramte virksomheds regnskabsmateriale og bogføringsmateriale mv.

Kurator skal netop bruge disse oplysninger til at gennemføre en forsvarlig bobehandling og udføre kontrol af dispositionerne foretaget i selskabet.

3.6.4. Selskabet tømt for midler

Det ses i retspraksis, at der i nogle tilfælde er sket en udtømmning af selskabet midler lige op til konkursen. Det kan ske ved, at de økonomiske midler i selskabet er blevet hævet af en privatperson, at fysiske aktiver er blevet fjernet fra selskabets disposition, eller at der er sket en overdragelse af selskabets aktiver til et nærstående selskab til underpris.

I U 2018.1435 H, som er nævnt ovenfor i kapitel 3.4., var der tale om to selskaber, som var blevet tømt for midler. Herudover var der sket en kanalisering af indtægter udenom selskaberne.

I U 2015.2700 V blev selskabet S erklæret konkurs den 27. august 2014. D var registreret direktør i selskabet fra den 2. januar 2014 til 1. juli 2014. Det havde ikke været muligt for kurator at foretage kontrol af de økonomiske dispositioner i selskabet, på grund af at der kun var tilvejebragt en del af bogføringsmaterialet. Forinden konkursen havde selskabets bankkonto blevet tømt for økonomiske midler, og det var ligeledes ikke muligt for kurator at finde ud af hvor to ubehæftede biler befandt sig. Vestre Landsret tiltrådte derfor, at der var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Betingelserne for at pålægge D konkurskarantæne var derfor opfyldt.

I dette tilfælde var der tale om en blanding af elementer såsom manglende fuldstændig bogføring og en tømning af de økonomiske midler i selskabet. Udover at selskabet var blevet tømt for midler, kunne den manglende bogføring også tale for groft uforsvarlig forretningsførelse. Manglende bogføring er netop tidligere blevet inddraget som et element, der kan tale for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Tømningen af et selskabs økonomiske midler ses også i tidligere inddraget retspraksis.

I U 2017.343 V, som er nævnt ovenfor i kapitel 3.3., var der løbende sket udbetalinger fra selskabet til direktøren. Der var i dette tilfælde ikke blevet dokumenteret, at de løbende udbetalinger fra selskabet til direktøren skyldtes en udligning af en mellemregning. I U 2017.3518 V, som er nævnt ovenfor i kapitel 3.3., havde direktøren i et selskab foretaget systematiske økonomiske hævnninger i selskabet, således at selskabet reelt blev udtømt for økonomiske midler. I U 2019.2565 V, som er nævnt ovenfor i kapitel 3.1., havde leasinggivere svært ved at få udleveret leasingaktiverne, som endnu ikke var blevet tilbageleveret ved konkursbehandlingen.

I alle tre domme fra Vestre Landsret havde den pågældende udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

3.6.5. Delkonklusion

Det kan ud fra de medtagne domme fra retspraksis konkluderes, at der foreligger andre elementer end de typiske forhold, der fremgår af kapitel 3.1. til og med 3.5., som kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse. Det kan være elementer såsom sammenblanding af en virksomheds og den privates økonomi, manglende samarbejde med kurator eller at selskabet er blevet tømt for midler.

I forhold til sammenblandingen af en virksomheds og den privates økonomi, fremgår det af kapitel 3.6.2. at afgørelserne er et udtryk for, at domstolene i hvert enkelt tilfælde, udfører en konkret vurdering af forholdets grovhed. Der er hertil usandsynligt, at der kan opsættes en grænse mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det fremgår af kapitel 3.6.3. at manglende samarbejde med kurator kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. U 2019.2565 V og U 2019.3164 V. Vestre Landsret havde i disse afgørelser anført, at kurator efter grundlæggende konkursretlige principper, har krav på at få indsigt i det konkursramte virksomheds regnskabsmateriale og bogføringsmateriale mv. Det er ligeledes usandsynligt, at der kan opsættes en grænse mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse. Men det taler ubestridt for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, hvis den pågældende undlader at samarbejde med kurator.

Herudover anføres det i kapitel 3.6.5. at hvis det konkursramte selskab tømmes for økonomiske midler, så vil dette tale for groft uforsvarlig forretningsførelse. Det kan hertil være svært at tænke sig frem til situationer, hvor den pågældende frifindes for konkurskarantæne efter at have tømt selskabet for økonomiske midler, idet en tømning af en selskabs økonomiske midler kan hænge sammen med andre elementer, som også taler for groft uforsvarlig forretningsførelse.

4. Retlige spørgsmål i forbindelse med retspraksis

I forbindelse med udarbejdelsen af analyserne af retspraksis, for at belyse grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse, har specialet medbragt nogle overvejelser som søges belyst. De spørgsmål som studiet har iagttaget er, om der findes en bagatelgrænse i forhold til den udførte groft uforsvarlige forretningsførelse, om der kan ske en nedsættelse af konkurskarantænen varighed, og om en disposition kan stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse.

Herudover er der også søgt yderligere spørgsmål belyst såsom om der gælder en tidsmæssig betingelse for den groft uforsvarlige forretningsførelse, om en konkurskarantænesag behandles som en civil sag eller straffesag, om der foreligger nogen kærebeholdninger og hvad der gælder hvis den pågældende ikke møder op til sin konkurskarantænesag (udeblivelseskendelser).

De spørgsmål vil specialet således belyse i følgende kapitel.

4.1. Bagatelgrænse

Indledningsvist skal det anføres, at en bagatelgrænse i en juridisk sammenhæng betyder, at der ikke skal ske juridiske sanktioner ved små ubetydelige ting. I denne sammenhæng vil studiet ligestille små ubetydelige ting med dispositioner der anses for groft uforsvarlig forretningsførelse, men hvor der alligevel ikke skal sanktioneres med konkurskarantæne. Der skal hertil ses bort fra de tilfælde, hvor domstolene ikke anser pålæg af konkurskarantæne som rimeligt. Det er altså udelukkende dispositioner, som i sig selv ikke er groft *nok*.

Det fremføres i U 2015.3643 Ø, som er behandlet i kapitel 3.3., at der efter en samlet vurdering af omstændighederne, var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, men at der ikke var grundlag for at vurdere forholdet for groft nok. I dette tilfælde er der således tale om en disposition, som i sig selv ikke er groft nok. Det giver anledning til at dykke længere ned i den manglende grovhed af den udførte disposition.

Det fremgår af omstændighederne, at det pågældende selskab havde til formål at sælge serviceydelser af forskellig art. Selskabet var registreret som et selskab med begrænset ansvar, hvorimod betingelsen om, at der i selskaber med begrænset ansvar skal være mindst to aktive deltagere, ikke var opfyldt i nærværende tilfælde. I realiteten måtte selskabet derfor anses som værende en enkeltmandsvirksomhed under dække af, at selskabet var registreret som et selskab med begrænset

ansvar. Kurator havde i denne sammenhæng indført i sit processkrift, at der derfor måtte anses for at være grundlag for hæftelsesgennembrud og erstatningsansvar for stiftede forpligtelser.

Herudover havde selskabet aldrig aflagt årsrapport og udskrifter fra selskabets bogføring, råbalancer, regnskabsbilag mv. var ikke blevet udleveret, ligesom der ikke var sket en udlevering af kontoudskrifter fra den pågældendes private konti. Selskabet havde desuden udført momspligtige aktiviteter og udbetalt lønninger mv., men disse aktiviteter var aldrig blevet angivet og afregnet. Den realiserede omsætning i selskabet blev udbetalt til den pågældende og en unavngiven ansat, uden at der blev indberettet eller afregnet A-skat og arbejdsmarkedsbidrag.

Den pågældende havde oplyst, at der blev foretaget bogføring af transaktioner i selskabet, hvorimod udskrifter af bogføringen, råbalancen og regnskabsbilag ikke var blevet udleveret til konkursboet.

Til vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, indgik der, at konkursen ikke havde medført et betydeligt tab for fordringshaverne, eftersom der i konkursboet var anmeldt tre fordringer som tilsammen udgjorde ca. 41.000 kr.

Både Sø- og Handelsretten og Østre Landsret lagde navnlig til vægt, at der i dette tilfælde blot var tale om 41.000 kr. Der kigges således alene på, hvor stort et tab der er sket i forhold til fordringshaverne. På trods af, at Sø- og Handelsretten og Østre Landsret tilkendegav, at der var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, så var det alligevel ikke så groft, at det skulle medføre konkurskarantæne alene på grund af det ubetydelige tab til fordringshaverne.

Det giver grundlag for at udlede, at der foreligger en bagatelgrænse i grovheden af groft uforsvarlig forretningsførelse. Bagatelgrænsen foreligger således i de tilfælde, hvor den udførte disposition giver et ubetydeligt tab for fordringshaverne i et konkursbo.

Det fremføres i FM 2017.2 V, som er behandlet i kapitel 3.6.2., at der efter en samlet vurdering af omstændighederne, ligeledes var tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, men at der ikke var grundlag for at vurdere forholdet for groft nok. I dette tilfælde var der også tale om en disposition, som i sig selv ikke er groft nok. Det giver anledning til at dykke længere ned i den manglende grovhed af den udførte disposition.

I denne dom anføres det, at den pågældende havde udvist groft uforsvarlig forretningsførelse ved at selskabet havde finansieret den pågældendes privatforbrug. Alligevel anså Vestre Landsret, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at anse forholdet for groft nok, således det skulle medføre konkurskarantæne. Som nævnt under kapitel 3.6.2., skyldtes frifindelsen dog, at sammenblanding af

virksomhedens og den pågældendes private økonomi stod som et alene stående element i vurderingen af, om der skulle pålægges konkurskarantæne.

I sammenhæng med en eventuel bagatelgrænse i forhold til groft uforsvarlig forretningsførelse, skal det indføres, at det ikke kan sandsynliggøres, at der foreligger en reel bagatelgrænse til hvert enkelte benævnte element i dette studie. Det skyldes, at der ikke er nærmere retspraksis, hvor domstolene uomtvisteligt tager stilling til en eventuel bagatelgrænse. Dog kan det udledes, at der i hvert fald foreligger en bagatelgrænse i de tilfælde hvor tabet hos fordringshaverne kun lyder på 41.000 kr., og hvor der ikke er andre forhold til stede, som taler for pålæggelse af konkurskarantæne.

Derimod kan det afgøres, at domstolene i hvert enkelte tilfælde udfører en konkret vurdering af et forholds grovhed, og at det dermed anses for svært at kunne overskueliggøre en reel bagatelgrænse til hvert enkelte benævnte element.

4.2. Nedsættelse af konkurskarantænen

I forbindelse med udarbejdelse af analyserne af retspraksis, bliver det ofte inddraget i afgørelserne, hvor lang tid konkurskarantæne skal løbe. Det fremgår af konkurslovens § 158, stk. 1, at konkurskarantæne som udgangspunkt pålægges den pågældende i tre år. Hvis særlige grunde skulle tale for det, kan udgangspunktet fraviges for en periode der er kortere end tre år.

I ovenstående domme i kapitel 3., bliver de pågældende pålagt konkurskarantæne i 1 år eller indtil 10 år. Det anføres i konkursrådet betænkning, at eksempler på grunde, som kan anses for særlige i forbindelse med karantænenes varighed, kan være lang sagsbehandlingstid, uden det skyldes den pågældende, eller der er tale om mindre groft uforsvarlig forretningsførelse.⁴²

Skifteretten skal ikke anses for bundet af parternes påstande når der træffes afgørelse om pålæg af konkurskarantæne. Hertil nævnes det i konkursrådets betænkning, at det forventes, at der ikke pålægges konkurskarantæne med en varighed, som er længere end der er blevet påstået af kurator.

I ovenstående retspraksis i kapitel 3., er der tilfælde, hvor udgangspunktet om konkurskarantænenes varighed er blevet fraveget når der har været tale om lang sagsbehandlingstid. I disse tilfælde er konkurskarantænen blevet fastsat til to år, hvor der i de respektive kendelser er blevet bemærket, at sagsbehandlingstiden har oversteget et år fra konkursdekretets afsigelse. Denne lange

⁴² Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 6, s. 143.

sagsbehandling, skyldes ikke konkursboets størrelse, kompleksitet eller den pågældendes egne forhold.

Et eksempel på en dom hvor der har været lang sagsbehandlingstid er U 2018.1435 H, nævnt ovenfor i kapitel 3.4., hvor Højesterets kendelse kom tre år efter konkursdekretets afsigelse. Konkurskarantænen blev fastlagt til to år. I U 2016.2702 Ø, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., blev konkurskarantænen også fastlagt til to år, eftersom Østre Landsrets kendelse kom to år efter konkursdekretets afsigelse. Det samme gjaldt for U 2017.3518 V, hvor Vestre Landsrets kendelse kom et år og 10 måneder efter konkursdekretets afsigelse. En kortere periode findes i U 2017.1591 V, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., hvor kendelsen om konkurskarantæne kom et år og fire måneder efter konkursdekretets afsigelse.

Der findes dog også retspraksis, hvor kendelse om pålæg af konkurskarantæne af treårs varighed er blevet fastholdt, på trods af at der har været tale om lang sagsbehandlingstid. I U 2018.3318 V, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., var der ikke særlige grunde, der talte for at fastsætte konkurskarantæneperioden til mindre end tre år, på trods af at kendelsen blev afsagt et år og fem måneder efter konkursdekretets afsigelse. Det samme er tilfældet med U 2019.2612 V, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., hvor kendelsen blev afsagt et år og fire måneder efter konkursdekretets afsigelse.

I U 2019.2565 V, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., blev der pålagt konkurskarantæne i tre år, på trods af at der fra konkursdekretets afsigelse til Vestre Landsrets kendelse var gået fire år. Der blev i dommen især lagt vægt på den grove uforsvarlige forretningsførelse, og Vestre Landsret anførte herudover, at den lange sagsbehandlingstid skyldtes at den pågældende ikke havde udleveret det fuldstændige bogførings- og regnskabsmateriale til kurator.

Det kan således udledes fra retspraksis, at der ikke sker en automatisk nedsættelse af konkurskarantænes varighed, når der er tale om lang sagsbehandlingstid. I vurderingen bliver der dog især lagt vægt på forholdets grovhed.

4.3. Kan en disposition stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse

I forbindelse med udarbejdelse af analyserne af ovenstående retspraksis, kommer den overvejelse, om hvorvidt en disposition kan stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse. Det skal her anføres, at vurderingen af den groft uforsvarlige forretningsførelse er en skønsmæssig vurdering af alle omstændighederne i den respektive sag.

I følgende afsnit vil det slås ned på de domme, hvor vurderingen alene skyldes et enkelt element, eller omstændighederne i øvrigt er i mildere grad i den forlængelse.

4.3.1. Unddragelse af skat og moms

I kapitel 3.1. omhandlende unddragelse af skat og moms, fremgår det af analyserne af retspraksis, at unddragelse af skat og moms typisk ikke står alene i vurderingen af om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2016.1473 H var der tale om unddragelse af skat og heraf manglende bogføring. Derudover var selskabet blevet tømt for midler. Der var i dette tilfælde tale om konsekvent og systematisk benyttelse af sort arbejde i virksomhedens forretningsgang.

Det samme var tilfældet i dommen U 2016.2702 Ø, hvor der var sket unddragelse af skat, men hvor der også var sket manglende bogføring. I dette tilfælde var der udbetalte lønninger, som ikke kunne findes i kontoudskrifterne, og samtidig kunne det ses i kontoudskrifterne, at der var udbetalt løn, som der ikke fandtes lønsedler for. Der var ligeledes i dette tilfælde tale om benyttelse af reel sort arbejde i virksomhedens forretningsgang.

I både U 2018.3318 V og U 2019.2612 V var der henholdsvis sket unddragelse af skat og moms, mens der samtidig var tale om stråmandskonstruktioner. Her var der tale om to elementer, som typisk taler for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Derimod fremgår det af U 2019.304 V at den væsentligste omstændighed var unddragelse af skat, men hvor vurderingen af den manglende kreditfacilitet og værdiansættelsen også spillede ind i vurderingen i mindre grad.

I forlængelse af U 2019.304 V står specialet tilbage med det spørgsmål, om hvad der er afgørende for, hvorvidt en disposition kan stå alene. Grovheden af de momenter der fremføres i U 2019.304 V er derfor relevante af tage i betragtning, da det er dommen, som tættest berører, om hvorvidt unddragelse af skat og moms kan stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse.

I U 2019.304 V består grovheden i, at den pågældende forsømte sin pligt til at afregne A-skat, moms, arbejdsmarkedsbidrag og told, således at Skat led et økonomisk tab på 1.5 mio. kr. Vestre Landsret anførte i denne sammenhæng, at det må have stået klart for den pågældende, at der ikke var tilstrækkeligt kapitalberedskab i selskabet. Derfor var der ikke noget realistisk grundlag for at forvente, at gælden til Skat og de øvrige kreditorer vil blive betalt.

Det kan således anføres, at eftersom den pågældende har vidst, at gælden til selskabets kreditorer ikke ville kunne blive betalt, og i den sammenhæng bevidst fortsat selskabet, har dette talt for, at der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse.

Det kan derfor lægges til grund ud fra retspraksis, at hvis der hverken er blevet indberettet eller afregnet skat, moms mv., så vil der normalt blive pålagt konkurskarantæne til den pågældende. I den sammenhæng antages det, at unddragelse af skat og moms kan stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse.

4.3.2. Tidligere konkurser

Som det fremgik i kapitel 3.2., kan tidligere konkurser inddrages i vurderingen af, hvorvidt der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse. Tidligere konkurser kan dog næppe stå alene som element i vurderingen.

I SØ- og Handelsretsdømmene B-8-4 og B-17-14 vurderede SØ- og Handelsretten, at de tidligere konkurser havde en betydning i vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. I begge sager overskyggede andre omstændigheder dog forholdet vedrørende de tidligere konkurser, hvorved de andre omstændigheder blev tillagt mere vægt.

Det kan derfor ikke fremføres, at tidligere konkurser kan stå alene som element i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, men det har klart en ikke ubetydelig rolle i den samlede vurdering.

I den sammenhæng skal det anføres, at det må anses som logisk, at der ikke kan gives konkurskarantæne alene på baggrund af tidligere konkurser. Det skyldes, at konkurser kan skyldes flere forskellige forhold som umiddelbart ikke begrunder groft uforsvarlig forretningsførelse, eksempelvis udsving i konjunkturerne.

4.3.3. Manglende bogføring og regnskabsaflæggelse

I forhold til om manglende bogføring og/eller regnskabsaflæggelse kan stå alene som element i vurderingen af, om der er sket groft uforsvarlig forretningsførelse, skal det nævnes, at der i dommene U 2016.1473 H, U 2017.3518 V og U 2019.3164 V blev inkluderet andre omstændigheder i vurderingen, udover den manglende bogføring og regnskabsaflæggelse.

I U 2017.343 V var det dog kun den manglende bogføring som blev tillagt vægt i vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Efter en samlet vurdering af omstændighederne, fandt SØ- og Handelsretten, at den pågældende havde udvist uforsvarlig forretningsførelse, men at

der ikke var grundlag for at anse forretningsførelsen for så groft at det skulle medføre konkurskarantæne. Vestre Landsret stadfæstede Sø- og Handelsrettens kendelse af de grunde som var tilvejebragt i Sø- og Handelsretten.

Det kan derfor udledes, at manglende bogføring ikke kan stå alene som element i vurdering om der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, men at det spiller en afgørende rolle i vurderingen. Alene manglende bogføring og/eller regnskabsaflæggelse skal således som udgangspunkt anses som forretningsmæssig udygtighed.

4.3.4. Ulovlige ledelselån og anpartshaverlån i selskabet

For at fastslå, hvorvidt ulovlige ledelselån og anpartshaverlån i selskabet kan stå alene som element i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, skal dommene U 2018.1435 H og U 2016.1776 Ø bortses. I begge domme, udover det ulovlige lån til henholdsvis direktøren og anpartshaveren, blev der tillagt andre omstændigheder i vurderingen. Der var her tale om foretagne dispositioner i forbindelse med en salgssum og en kanalisering af indtægter udenom selskabet, og ufuldstændige momsangivelser samt manglende indberetning og afregning af kildeskat.

Derimod fremføres det i U 2018.3543 H, at ulovlige ledelselån som et alene stående element, ikke kan udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse. Det er derfor relevant at præcisere Højesterets præmis i den sammenhæng.

Højesteret udtaler i dommen, at: *"Herefter, og da optagelsen af ledelselån under de givne omstændigheder hverken i sig selv eller i kombination med kreditorernes tab er tilstrækkeligt til at medføre konkurskarantæne..."*. Det ulovlige ledelselån skal altså ikke opfattes som groft uforsvarlig forretningsførelse under de givne omstændigheder.

De givne omstændigheder i sagen var, at af årsrapporten for selskabet for 2013 fremgik, at selskabet havde ydet lån til direktøren i strid med selskabslovens regler herom. Lånet angik et beløb på 597.772 kr. Det samme var tilfældet af årsrapporten for selskabet for 2014, hvor der blev ydet et lån til direktøren på 536.676 kr. Der var ikke blevet rettet op på disse ulovlige ledelselån op til konkursen. Hertil nævner Højesteret, at grovheden af forholdet skal vurderes i sammenhæng med, at Skat har anerkendt, at de hævede beløb reelt var løn til direktøren, og at direktøren ikke fik den løn som direktøren havde krav på henhold til direktørens kontrakt til selskabet, og at de hævede beløb ikke oversteg direktørens samlede lønkrav mod selskabet.

Det kan altså udledes fra Højesterets dom, at et ulovligt ledelsesslån ikke altid skal vurderes som groft uforsvarlig forretningsførelse, og at de givne omstændigheder omkring selve det ulovlige ledelsesslån skal tages med i vurderingen.

Det kan derfor ikke fremføres, at et ulovligt ledelsesslån eller anpartshaverlån i selskabet kan stå alene som element i vurderingen, men det spiller klart en ikke ubetydelig rolle i vurderingen, jf. U 2018.1435 H og U 2016.1776 Ø.

4.3.5. Stråmandskonstruktion

I dommene U 2017.424 Ø, U 2019.2007 H, FM 2017.214 Ø og FM 2019.119 Ø fremgår det, at personer, som alene indsættes som stråmandsdirektør og de personer, som står bag stråmandskonstruktionen, som udgangspunkt vil blive pålagt konkurskarantæne. Det har hertil ikke været muligt at finde domme med stråmandskonstruktioner, hvor de pågældende ikke er blevet pålagt konkurskarantæne.

Det ses ud fra U 2017.424 Ø, at stråmandskonstruktionen er det eneste element i vurderingen af, om der var udvist groft uforsvarlig forretningsførelse i Østre Landsrets afgørelse. Det kan derfor anføres, at stråmandskonstruktioner kan indgå som et alene stående element i vurderingen af, om der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse i forbindelse med en konkurs.

4.3.6. Øvrige forhold

Det fremgår af ovenstående i kapitel 3.6.2., at en sammenblanding af en virksomheds økonomi og den pågældendes private økonomi ikke kan stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse, jf. FM 2017.2 V. Det kan udledes fra dommen, at en sammenblanding af en virksomheds økonomi og den pågældendes privatøkonomi ikke kan anses som overvejende groft uforsvarlig forretningsførelse, således at dispositionen skal udmønte sig i konkurskarantæne. Der er derfor grund til at antage, at en sammenblanding af en virksomheds økonomi og den pågældendes private økonomi alene udgør forretningsmæssig udygtighed.

Herudover er manglende samarbejde med kurator et element som kan tale for groft uforsvarlig forretningsførelse. Af de medtagne domme fra retspraksis, fremgår det, at et manglende samarbejde med kurator typisk ikke er et alene stående element i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. I U 2019.2565 V og U 2019.3164 V, som er nævnt ovenfor i henholdsvis kapitel 3.1. og 3.3., var der udover det manglende samarbejde med kurator, misforhold mellem opgjorte

værdier og omstødelige betalinger, og hvor en mindre del af bogføringen og regnskabet var blevet udleveret til kurator.

Samtidig anses det som usandsynligt, at en tømning af et selskabs økonomiske midler lige op til konkursen, kan stå alene som element i vurderingen af, om der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det skyldes, at elementet typisk ikke i sig selv vil kunne stå alene. I U 2015.2700 V var der for eksempel, udover at selskabet var blevet tømt for økonomiske midler, også tilvejebragt en mindre del af bogføringsmaterialet.

Afgørelserne er netop et udtryk for, at domstolene i hvert enkelt tilfælde, udfører en konkret vurdering af forholdets grovhed. Det er således usandsynligt, at objektivisere de øvrige elementer som forhold, der kan stå alene for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse.

4.4. Tidsmæssige betingelser

Det følger af konkurslovens § 157, stk. 1, 1. pkt. at konkurskarantæne kan pålægges den, som senere end et år før fristdagen har deltaget i ledelsen af skyldnerens virksomhed, hvis den pågældende på baggrund af groft uforsvarlig forretningsførelse er uegnet til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed. Tidsfristen for hvornår den groft uforsvarlige forretningsførelse skal finde sted fastsættes således til et år fra fristdagen. Det fremgår samtidig af konkursrådets betænkning, at den groft uforsvarlige forretningsførelse skal være begået senere end et år fra fristdagen eller senere end et år fra den dag hvor beslutningen om tvangsopløsning finder sted.⁴³

Denne tidsmæssige betingelse blev indbragt for Højesteret i U 2016.1473 H, nævnt ovenfor i kapitel 3.1., hvor den faktiske drift af selskabet ophørte oktober 2012, som var mere end et år før fristdagen som fandt sted i november 2013.

På trods af at den faktiske drift af selskabet ophørte tidligere end et år fra fristdagen, anførte Højesteret i sin kendelse, at betingelserne for at pålægge konkurskarantæne var opfyldt. Dette skyldes, at der igennem hele perioden med direktøren, var blevet udvist groft uforsvarlig forretningsførelse af direktøren. Højesteret afsagde i sin kendelse, at udvist groft uforsvarlige forretningsførelse, som er foregået tidligere end et år fra fristdagen, kan finde sted, hvis den pågældende har undladt at rette op på de mangelfulde forhold i selskabet op til konkursen.

⁴³ Konkursrådets betænkning nr. 1525/2011 kap. 6, s. 137.

Med Højesterets kendelse bliver det således fastslået, at groft uforsvarlig forretningsførelse, som er foregået tidligere end et år fra fristdagen, kan statueres, hvis den pågældende undlader at rette op på mangelfulde forhold i sammenhængen med den groft uforsvarlige forretningsførelse.

4.5. Konkurskarantænesager behandles som civile sager

Det fremgår af konkurslovens § 160, stk. 2, at sager om konkurskarantæne skal behandles efter reglerne i konkurslovens kapitel 20. Herudover finder konkurslovens § 243 tilsvarende anvendelse. Konkurslovens § 243 angiver, at behandlingen af tvister sker efter retsplejelovens regler om borgerlige sager, som følger af forholdets natur. Skifterettens kendelser og beslutninger kan kæres til landsretten, med de undtagelser som følger af konkurslovens § 249, jf. konkurslovens § 248, stk. 2.

Der gælder særlige regler om kære af kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, jf. konkurslovens § 248, stk. 2, 2. pkt. Hertil angives det i retsplejelovens § 289, stk. 2, at kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, ikke kan kæres, hvis sagsomkostningerne er fastsat til maksimalt 20.000 kr. Hvis det er blevet bestemt, at ingen af parterne i en sag skal betale sagsomkostninger til den anden part, kan afgørelsen om sagsomkostninger kun indbringes med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, hvis der er tale om sagsomkostninger til mindst 20.000 kr. Procesbevillingsnævnet kan, hvis særlige grunde taler for det, give tilladelse til kære af kendelser og beslutninger om sagsomkostninger, jf. retsplejelovens § 389, stk. 2, 3. pkt. Der afsiges ikke domme i konkurskarantænesager, og derfor har bestemmelsen i konkurslovens § 248, stk. 3 om kære af dommes bestemmelser om sagsomkostninger ingen betydning i konkurskarantænesager.⁴⁴ Der er ingen af reglerne om konkurskarantæne som er nævnt i konkurslovens § 249.

Derfor gælder det, at det er de almindelige regler som finder anvendelse i konkurskarantænesager. Det medfører f.eks. at konkurskarantænesagerne behandles ved anvendelse af en digital sagsportal, jf. retsplejelovens § 348, stk. 5, jf. retsplejelovens § 148 a. Den digitale sagsportal er en sagsportal på internettet, hvor de forskellige brugere og retterne kan tilgå de respektive sager, og sende eller oprette dokumenter. Det medfører også, at den som er blevet pålagt konkurskarantæne, skal have processkriftet forkyndt, jf. konkurslovens § 161, stk. 3. Samtidig med forkyndelsen af processkriftet skal der udleveres en vejledning om, hvad konkurskarantænen indebærer. Herudover skal den, som der begæres pålagt konkurskarantæne, indlevere et svarskrift til skifteretten på den digitale sagsportal og anmode om en mundtlig forhandling, jf. konkurslovens § 162, stk. 1, nr. 1 og 2.

⁴⁴ Eva Staal & Jens Røn: U.2020B.25 s. 8.

4.6. Kærebegrænsningen

Som nævnt i kapitel 3.3.2. om behandlingen af en konkurskarantænesag, er det kurators opgave at afklare, hvorvidt den pågældende skal indstilles til konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 125, stk. 2 og stk. 3, og konkurslovens § 160, stk. 1. Når kurator har indstillet til konkurskarantæne, kan skifteretten beslutte om at indlede sag om konkurskarantæne, eller beslutte at afvise en sag om konkurskarantæne. Skifterettens beslutning om at indlede sag om konkurskarantæne kan ikke kæres af den pågældende, som bliver begæret pålagt konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 160, stk. 1, 3. pkt. Skifterettens beslutning om at afvise sag om konkurskarantæne, kan ikke kæres af en fordringshaver, jf. retsplejelovens § 393, stk. 1. Kurator kan dog vælge at kære afgørelsen efter konkurslovens § 248, stk. 2. I den forbindelse bliver retsplejelovens § 389 a relevant eftersom der er tale om en kendelse som afsiges under dennes forberedelse.

Det er blevet fastslået i U 2019.1993 H og U 2019.1996 H, at retsplejelovens § 389 a, om kære af en kendelse, som bliver afsagt under en hovedforhandling eller under sagens forberedelse, kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, også finder anvendelse på konkurskarantænesager.⁴⁵ Ligeledes kræves der Procesbevillingsnævnets tilladelse, ved kære af skifterettens kendelse om ikke at følge kurators indstilling om indledning af konkurskarantænesag, jf. U 2019.3218 V.

Efter Højesterets dommene i U 2019.1993 H og U 2019.1996 H skal Procesbevillingsnævnet give tilladelse til at kære en afgørelse fra skifteretterne om fremlæggelse af bilag, udsættelse af en konkurskarantænesag grundet afventning af retssag mod den pågældende, eller udsættelse grundet en verserende strafferetssag mod den pågældende.⁴⁶

4.7. »Udeblivelseskendelser«

Det hænder i konkurskarantænesager, at den pågældende som begæres pålagt konkurskarantæne, ikke indsender et svarskrift til skifteretten efter konkurslovens § 162, stk. 1, nr. 1, undlader at anmode om mundtlig forhandling efter konkurslovens § 162, stk. 1, nr. 2, eller undlader at anmode om beskikket advokat efter konkurslovens § 163, 1. pkt.

Skifteretten kan efter konkurslovens § 162, stk. 4 indkalde parterne i sagen til mundtlig forhandling, hvis den pågældende har anmodet om det, eller hvis skifteretten finder det hensigtsmæssigt. Skifteretten kan også efter anmodning fra kurator indkalde den pågældende til personligt møde for at

⁴⁵ Konkurslovens § 160, stk. 2, Karnovs note 652.

⁴⁶ Eva Staal & Jens Røn: U.2020B.25 s. 9.

besvare spørgsmål i forbindelse med sagens oplysning, jf. konkurslovens § 162, stk. 5. Hvis ikke den pågældende møder op i skifteretten, kan skifteretten herefter afsige en udeblivelseskendelse om konkurskarantænen.

Skifteretten skal i dette tilfælde vurdere betingelserne efter konkurslovens § 157 for at pålægge den pågældende konkurskarantæne, jf. konkurslovens § 162, stk. 6.

5. Konklusion

Formålet med studiet har været at belyse grænsen mellem forretningsmæssig udygtighed og groft uforsvarlig forretningsførelse. Først og fremmest har studiet indført hvad konkursrådets betænkning mener skal karakteriseres som groft uforsvarlig forretningsførelse. I den sammenhæng har studiet dernæst inddraget hvad domstolene lægger særlig vægt på, når domstolene skal begære konkurskarantæne.

Retspraksis har vist, at domstolene lægger særlig vægt på forskellige forhold, når domstolene i deres begrundelse, pålægger den pågældende konkurskarantæne. Det kan være forhold som både taler for og imod pålæg af konkurskarantæne.

Retspraksis har herudover vist, at det afhænger af en konkret vurdering, om betingelserne for at pålægge en part konkurskarantæne er opfyldt, og det medfører således at det kan være meget svært at drage en form for konsekvent konklusion. Derimod har det været muligt at skildre nogle klare retningslinjer for, hvor grænsen går fra forretningsmæssig udygtighed til groft uforsvarlig forretningsførelse.

For det første lægger domstolene nøje vægt på, om den pågældende har unddraget skat og moms i sammenhæng med at den pågældendes selskab er gået konkurs. Udgangspunktet er, at unddragelse af skat og moms ikke skal begrunde groft uforsvarlig forretningsførelse, når unddragelsen alene er sket på baggrund af likviditetsmæssige årsager. Her er der alene tale om forretningsmæssig udygtighed. Hvis den specifikke unddragelse af skat og moms har udmøntet sig i sort arbejde, så går man fra forretningsmæssig udygtighed til groft uforsvarlig forretningsførelse. Grænsen overskrides dermed i de tilfælde, hvor en konkursramt virksomhed har benyttet sig af sort arbejde. Herudover anses unddragelse af skat og moms i sammenhæng med stråmandskonstruktioner som groft uforsvarlig forretningsførelse. Det samme er tilfældet, når en virksomhed har anvendt Skat som kassekredit. Derimod vil en misligholdelse af en betalingsaftale med Skat ikke udgøre groft uforsvarlig forretningsførelse, i de tilfælde hvor gælden er opstået månederne op til konkursen.

Dernæst lægger domstolene vægt på, om den pågældende tidligere har deltaget i virksomheder som er endt i en konkurs. Tidligere konkurser spiller ind i vurderingen af, hvorvidt der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Derimod har det ikke været muligt at konkludere, at antallet af tidligere konkurser spiller en afgørende rolle i vurderingen.

Herudover lægger domstolene vægt på manglende bogføring og regnskabsaflæggelse. Manglende bogførings- og regnskabsmateriale kan tale for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse. Det kan være i de sammenhænge, hvor bogførings- og regnskabsmaterialet slet ikke er blevet tilvejebragt eller hvis kun en mindre del af bogførings- og regnskabsmaterialet er blevet udleveret til kurator. Det kan ligeledes tale for groft uforsvarlig forretningsførelse, når det udleverede årsregnskab til kurator ikke er retvisende. Derimod taler det for forretningsmæssig udygtighed, når der ikke er sket et betydeligt tab for fordringshaverne.

Ydermere lægger domstolene vægt på, om der er udført ulovlige ledelselån eller anpartshaverlån i selskabet som er gået konkurs. Det kan i denne sammenhæng konkluderes, at ulovlige ledelselån eller anpartshaverlån hverken i sig selv eller i kombination med kreditorernes tab er tilstrækkeligt for at statuere groft uforsvarlig forretningsførelse. Derimod fraviges dette udgangspunkt i de tilfælde, hvor det ulovlige ledelselån eller anpartshaverlån ikke kan sandsynliggøres som reel løn.

Derudover lægger domstolene vægt på, om der er tale om stråmandskonstruktion i forbindelse med en virksomheds konkurs. Udgangspunktet i dette tilfælde er, at stråmandskonstruktioner udgør groft uforsvarlig forretningsførelse. Dette gælder på trods af, at den pågældende som bliver pålagt konkurskarantæne, blot har været registeret direktør i virksomheden i en kortere periode. Udgangspunktet følges ligeledes op med, at der også er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, når der indsættes en stråmand som afviklingsdirektør. Der er ligeledes tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, når den pågældende overdrager sin virksomhed til en tredjemand, hvis eneste opgave er, at lade selskabet gå konkurs.

Domstolene lægger også vægt på nogle øvrige forhold, som ikke forekommer så jævnligt i forhold til de andre elementer. Det er forhold såsom at der er sket en sammenblanding af en virksomheds økonomi og den pågældendes privatøkonomi, manglende samarbejde med kurator og at virksomheden er blevet tømt for økonomiske midler lige op til konkursen. Disse øvrige elementer taler ligeledes for, at der er udvist groft uforsvarlig forretningsførelse, men det har ikke været muligt at opstille en grænse til groft uforsvarlig forretningsførelse på grund af manglende retspraksis.

Sammenfattende kan det konkluderes, at der har dannet sig nogle klare retningslinjer for, hvornår der er tale om groft uforsvarlig forretningsførelse, således den pågældende får et forbud mod at deltage i ledelsen af en erhvervsmæssig virksomhed.

6. Litteraturliste

6.1. Litteratur

- Blume, P. (2016). *Retssystemet og juridisk metode* (3. udgave). Jurist- og Økonomforbundets Forlag.
- Hansen, Torben Kuld og Lars Lindencrone Petersen. *Insolvensprocesret* (3. udgave). Karnov Group 2014.
- Petersen, Lars Lindencrone og Anders Ørgaard. *Konkursloven med kommentarer* (12. udgave). Karnov Group 2013.

6.2. Love og forarbejder

- LBKG nr. 11 af 6. januar 2014. *Konkursloven*. Justitsministeriet.
- Betænkning nr. 1525/2011 om konkurskarantæne. Justitsministeriet.
- Betænkning nr. 1066/1986 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet. Justitsministeriet.
- L 131 FT 2012-13. *Forslag til lov om ændring af konkursloven, retsplejeloven og retsafgiftsloven*. Justitsministeriet.

6.3. Afgørelser

6.3.1. Sø- og Handelsretten

- B-0008-14
- B-17-14

6.3.2. Landsretterne

- U 2016.2702 Ø
- U 2018.3318 V
- U 2019.2602 V
- U 2017.1591 V
- U 2019.304 V
- U 2019.2565 V
- U 2016.1688 V
- U 2017.3518 V
- U 2015.3643 Ø
- U 2019.3164 V
- U 2017.343 V

- U 2016.1776 Ø
- U 2017.424 Ø
- FM 2017.214 Ø
- FM 2019.119 Ø
- U 2021.2849 V
- FM 2019.179 Ø
- FM 2017.2 V
- FM 2017.91 V
- U 2015.2700 V

6.3.3. Højesteret

- U 2018.3543 H
- U 2016.1473 H
- U 2018.1435 H
- U 2019.2007 H

6.4. Artikler

- Eva Staal & Jens Røn: U.2020B.25.
- <https://advokatwatch.dk/article11900777.ece>, publiceret den 27-01-2020. Besøgt den 15-11-2021.
- [embedsregnskab-2018.pdf \(domstol.dk\)](#), besøgt den 15-11-2021.

6.5. Karnovs noter

- Straffelovens § 78, stk. 1, Karnovs note 384.
- Straffelovens § 78, stk. 1, Karnovs note 385.
- Konkursloven § 157, stk. 1, 1. pkt., Karnovs note 636.
- Konkursloven § 157, stk. 1, 1. pkt., Karnovs note 638.
- Konkursloven § 157, stk. 3, 1. pkt., Karnovs note 642.
- Konkursloven § 162, stk. 1, Karnovs note 655.
- Konkursloven § 167, stk. 2, Karnovs note 668.
- Konkursloven § 160, stk. 2, Karnovs note 652.